

Eläkeläiset ry:n vuosikertomus 2015

Eläkeläiset ry:n vuosikertomus vuodelta 2015

SISÄLTÖ

1. TOIMINTAYMPÄRISTÖ.....	4
2. VAIKUTTAMINEN YHTEISKUNTAAN.....	6
3. YHTEISTYÖ.....	11
4. HALLINTO JA TOIMISTO.....	17
5. KULTTUURI JA KOULUTUS	22
6. KEHITTÄMISHANKKEET.....	28
7. JÄRJESTÖTOIMINTA.....	31
8. VIESTINTÄ JA TIEDOTTAMINEN.....	40
9. TALOUS.....	45
Liite 1. Jäsenyydet/edustus.....	15
Liite 2. Järjestön hallinto.....	21
Liite 3. Vuoden 2014 Eläkeläinen-lehdet lyhyesti..	44
Liite 4. Toimintatilastot	38

1. Toimintaympäristö

Taloudellinen epävakaus on jatkunut jo useamman vuoden peräkkäin. Ennakkotietojen mukaan kokonaistuotanto (bruttokansantuote) oli viime vuonna reaalisesti noin kuusi prosenttia pienempi kuin vuonna 2008, juuri ennen kansainvälistä finanssikriisiä. Samalla aikavälillä julkiset kulutusmenot kasvoivat pari prosenttia ja julkiset investoinnit lähes kymmenyksen. Talouden vaikeudet näyttäytyvät erityisesti työttömien suurena määränä ja pitkäaikaistyöttömyyden jatkuvana kasvuna. Työttömyys koettelee ikääntyneen työvoiman rinnalla vaikeimmin nuoria, työuraansa aloittelevia työntekijöitä. Työttömyys kasvattaa rajusti sosiaalimenoja ja vastaavasti pudottaa verotuloja.

Talouden ongelmien rinnalla epävakautta ja henkisen ilmapiirin kiristymistä ovat lisänneet kansainväliset sodat ja kriisit. Niiden suorat seuraukset ovat yltäneet Suomeen muun Euroopan kautta tapahtuneena nopeasti kasvaneena maahanmuuttoa ja vaikeasti hallittavina pakolaisvirtoina. Viime vuoden aikana Suomeen saapui yli 32 500 turvapaikanhakijaa, Eurooppaan yli miljoona.

Suomessa pidettiin toimintavuoden huhtikuussa eduskuntavaalit. Vaalien keskeiseksi teemaksi nousi talous. Elinkeinoelämän järjestöt ja valtamedia vaativat äänekkäästi julkisen talouden supistamista.

Vaalien jälkeen maahan syntyi pääministeri Juha

Sipilän kolmen puolueen hallitus. Ohjelmassaan hallitus linjasi julkisen talouden tasapainottamisen neljän miljardin menosäästöillä ja väljillä rakenneuudistuskirjauksilla. Säästöjen vaikeusastetta lisää se, että kaavailut säästöt tulevat edellisen hallituksen noin kuuden miljardin menoleikkausten päälle.

Väestön ikääntymisen haasteet, eläkejärjestelmän kestävyys ja palvelulupauksen pitävyys ovat vuosia olleet yhteiskunnallisen keskustelun keskeisiä teemoja. Näitä teemoja koskevaa julkista keskustelua ovat voittopuolisesti sävyttäneet uhkakuvat. Esillä ovat kärjekkäät puheet eläkeläisten määrän kasvusta, vanhusten hoito- ja hoivataakasta ja viimeisten elinvuosien kalleudesta. Eri sukupolvien edut asetetaan keinotekoisesti vastakkain. Jopa valitettavan yleinen, tuomittava ikärasismi saa voimaa näistä puheista.

Ikääntymistä ja eläkemenoja pidetään keskeisinä julkisen talouden kestävyyttä vaarantavina tekijöinä huolimatta siitä, että eläkkeistä valtaosa – työeläkkeet – maksetaan yksityisten eläkevakuutusyhtiöiden toimesta. Samalla ikääntyvän väestön määrän kasvua käytetään perusteluina tulonsiirtojen leikkaamisille ja palvelujen tarjonnan vähentämiselle. Oman lisänsä keskusteluun ovat tuoneet pahassa ristiaallokossa jo neljättä vaalikautta kulkevat ja edelleen ratkaisua odottavat kunta- ja aluehallintorakenteiden sekä sosiaali- ja terveystalouden järjes-

tämis- ja tuottamisvastuun ja rahoituksen (SOTE) uudistaminen.

Eläkepolitiikan ympärille on pyritty luomaan kriisitunnelmaa huolimatta siitä, että niin kotimaiset kuin kansainvälisetkin arvioijat ovat todenneet, että eläkejärjestelmämme perusteet ovat kunnossa. Eläkejärjestelmään on vuosien aikana tehty erilaisia säästöleikkauksia ja uudet työeläkelait astuvat voimaan vuoden 2017 alusta. Suomessa on eläkejärjestelmän tulevaisuuden haasteisiin varauduttu kansainvälisesti verrattuna poikkeuksellisen hyvin.

Eläkejärjestelmä on edelleen kestoteemana työmarkkinaosa-puolten neuvottelupöydissä. Esiin nousevat toistuvasti kiistat työeläkemaksuista ja järjestelmän rahoituksesta samalla kun jo sovittuja ratkaisuja kyseenalaistetaan ja avataan. Eläkejärjestelmän edunsaajat, eläkeläiset ja heitä edustavat järjestöt eivät pyrkimyksistään huolimatta ole saaneet heille luontevasti kuuluvaa paikkaa noissa pöydissä.

Yhteiskunnallisessa keskustelussa toistetaan äänekkäästi vaatimuksia ikääntyneiden työntekijöiden työttömyysturvan heikentämisestä ja edelleen eläkkeelle siirtymisen vaikeuttamisesta keinoina työurien pidentämiselle ja työllisyysasteen nostamiselle. Samalla unohdetaan aktiivisesti kaikki ne toimenpiteet, joilla eri varhennetut eläkeuudot on jo poistettu, lakisääteistä eläkeikää nostettu ja ikääntyneiden työttömyysturvan ehtoja heikennetty.

Mikäli heikennysvaatimukset toteutetaan nykyisen vuosia jatkuneen kansantalouden taantumun ja korkean ja edelleen pahenevan työttömyyden oloissa, ovat niiden yhteiskunnalliset seuraukset musertavia. Meillä on vaarana synnyttää epävarmuudessa ja taloudellisessa ahdingossa elävien ikääntyneiden pitkäaikaisyöttömien iso ryhmä. Tämä syventäisi räikeästi yhteiskunnallista eriarvoisuutta ja lisäisi merkittävästi eläkeläisköyhyyttä.

Eläkeläisille ja heidän järjestöilleen tärkeän vanhuspalvelulain toteuttaminen paikallistasolla on joutunut monin paikoin vaikeuksiin. Lakiin on ennätetty tehdä myös jo suoranaisia heikennyksiä. Ikääntyvien pääsy ympärivuorokautiseen hoitoon on vaikeutettu poistamalla hoitoon pääsemisen perusteista oikeus arvokkaaseen elämään. Lupaukset laitoshoidon hoitajamitoituksen säättämisestä on unohdettu ja mitoituksen suositustasoja ollaan laskemassa. Vanhuspalvelulain myönteisen hengen ja hyvien tavoitteiden käytännön toteuttaminen on osoittautunut erityisen haastavaksi. Nyt lakia nakerretaan normitalkoiden nimiin piilotettujen taloudellisten leikkausten varjossa palvelujen saatavuutta ja laatua heikentäen.

Eläkkeiden ja ikääntyvän väestön tarvitsemien palvelujen rahoitus turvataan parhaiten harjoittamalla työllisyyttä lisäävää ja kansalaisten kulutuskysyntää tukevaa aktiivista talous- ja työllisyyspolitiikkaa.

Kulttuuri- ja retkeilypäivät Porissa kesäkuussa 2015

”Eläkkeiden ja ikääntyvän väestön tarvitsemien palvelujen rahoitus turvataan parhaiten harjoittamalla työllisyyttä lisäävää ja kansalaisten kulutuskysyntää tukevaa aktiivista talous- ja työllisyyspolitiikkaa.”

2. Vaikuttaminen yhteiskuntaan

Eläkeläiset ry:n keskeinen, sääntöjen mukainen tehtävä on eläkeläisten vaikuttamistyön ja edunvalvonnan organisoiminen niin valtakunnallisesti, alueellisesti kuin paikallisestikin. Järjestö keskittyy valtakunnalliseen ja jäsenyhdistykset alueelliseen ja paikalliseen vaikuttamistyöhön. Järjestön vaikuttamistyö tapahtuu vuoropuhelussa ja yhteistyössä jäsenyhdistysten kanssa.

Vaikuttamistyö nojaa järjestön ikääntymispoliittisiin näkemyksiin. Näkemykset ja tavoitteet on kirjattu järjestön ohjelmiin ja asiakirjoihin. Tavoitteita päivitettiin toukokuun edustajakokouksessa Toimintalinjat 2016-2018 ja vastaukset jäsenyhdistysten aloitteisiin asiakirjoilla. Vaikuttamistyön perustana on ikääntymispoliittinen ohjelma Oikeus arvokkaaseen ikääntymiseen.

Järjestö on ajanut asiakirjoissaan esittämiään tavoitteita kannanotoilla, lausunnoilla, erilaisilla tilaisuuksilla ja keskusteluilla ja käyttämällä erilaisia sidosryhmäkanavia. Vaikuttamistyössä ja edunvalvonnassa on rakennettu yhteistyötä toisten eläkeläisjärjestöjen kanssa. Valtakunnallisen edunvalvonnan yhteiseksi foorumiksi on vakiintunut Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry.

Yhteistyötä järjestö on rakentanut sosiaali- ja terveysalan järjestöjen sekä erilaisten muiden kansalaisjärjestöjen kanssa. Järjestö on pyrkinyt yk-

sin ja yhdessä eri yhteistyötahojen kanssa suoriin kontakteihin päättäjiin ja viranomaisiin. Keskeisiä tavoitteita on pidetty esillä omassa tiedottamisessa ja niitä on pyritty nostamaan esiin myös tiedotusvälineissä.

Valtakunnallisessa edunvalvonnassa ovat painotuneet eläkepolitiikka, eläkeläisten ostovoiman turvaaminen ja hallituksen leikkauspolitiikan vastustaminen. Niiden lisäksi on tähdennetty yhteiskuntapolitiikan rakenteellisia kysymyksiä, eläkeläisten elämän kannalta keskeistä lainsäädäntöä ja eläkeikäisille tärkeitä palveluita.

Järjestö on johdonmukaisesti korostanut pohjoismaisen mallin mukaisen hyvinvointivaltion säilyttämisen ja rakentamisen merkitystä sekä köyhyys-

”Järjestö on johdonmukaisesti korostanut pohjoismaisen mallin mukaisen hyvinvointivaltion säilyttämisen ja rakentamisen merkitystä sekä köyhyysongelman voittamisen, hyvinvointipalvelujen kehittämisen ja vanhushpalvelulain täysimääräisen toimeenpanon tärkeyttä.”

ongelman voittamisen, hyvinvointipalvelujen kehittämisen ja vanhushpalvelulain täysimääräisen toimeenpanon tärkeyttä. Esillä ovat olleet myös kansalaisjärjestöjen asema ja toimintaedellytykset yhteiskunnassa.

Kunta- ja aluetasolla ovat edunvalvonnan keskiössä olleet sosiaali- ja terveyspalvelut ja erityisesti vanhustenhuolto. Jäsenyhdistysten toiminnan ohjauksessa on korostettu paikallisen ja alueellisen vaikuttamistyön tärkeyttä ja kuntien vanhushneuvostojen merkitystä. Paikallisyhdistysten valmiuksia osallistua vanhushneuvostojen työhön on lisätty koulutuksen ja ohjauksen avulla.

Heikoimman puolella -mielenilmaus ja kansalaisaktivismia

Yhdessä Eläkkeensaajien keskusliitto EKL:n kanssa järjestimme 8. päivänä lokakuuta mielenilmauksen *Heikoimman puolella* Helsingin Kansalaistorilla. Nopealla aikataululla koolle kutsuttuun joukkotilaisuuteen osallistui useampi tuhat ihmistä eri puolilta Suomea. Tilaisuudessa vastustettiin hallituksen suunnitelmaa leikata asumistukea siirtämällä eläkkeensaajien asumistuki yleisen asumistuen piiriin sekä hallituksen muuta leikkauspolitiikkaa. Tilaisuuden tunnuksina olivat aina heikoimman puolella, ei-asumistuen leikkaukselle ja näpit irti kukkarostamme.

Tapahtumassa oli järjestäjien lisäksi mukana muita kansalaisjärjestöjä: Tapaturma- ja Sairausinvalidien Liitto, Vuokralaiset VKL, Asukasliitto ja Mielenveysyhdistys Helmi. Altavastajina tilaisuuteen osallistuivat kaikki eduskuntaryhmät. Paikalle kutsuttu vastuullinen ministeri Hanna Mäntylä ilmoitti esteestä osallistua tilaisuuteen. Opposition eduskuntaryhmät ilmoittivat tilaisuudessa jättävänsä eläkkeensaajien asumistuen leikkauksesta välikysymyksen. Tilaisuudessa puhuivat järjestömme puheenjohtaja Martti Korhonen ja EKL:n puheenjohtaja Matti Hellsten.

Pirteän värikäs ilmeeltään ja ohjelmaltaan monipuolinen joukkotapahtuma oli onnistunut kokonaisuus. Tapahtuma sai hyvin näkyvyyttä mediassa. Järjestäjät ja päättäväinen ja yksituumainen osallistujajoukko saattoivat olla jälkeinpäin tyytyväisiä, kun hallitus joutui syksyn aikana vetämään pois esityksensä eläkkeensaajien asumistuen lakkauttamisesta.

Yhteiskunnan ilmapiiri ihmisten ja kansalaisjärjestöjen keskuudessa on huhtikuun eduskuntavaalien ja Sipilän hallituksen ohjelman julkistamisen jälkeen ollut huolestunut. Jo elokuussa Helsingissä nähtiin nykyisissä oloissa poikkeuksellisen suuri, eri väestöryhmiä koostuva hallituksen linjaa vastustava mielenosoitus teemalla ”Ei leikkauksille”. Tilaisuuden järjestäjä oli sosiaalista mediaa hyödyntävä vapaamuotoinen Joukkovoima-kansanliike. Mukana tilaisuudessa oli myös järjestömme jäsenyhdistyksiä.

HEIKOIMMAN PUOLELLA
-MIELENOSOITUS 8.10.2015
KANSALAISTORILLA HELSINGISSÄ

Ohjelma

klo 12.15 Bruunin jengi: Tervetuli-
aismusiikkia

klo 12.30 Avaus , juontajina Helvi
Kolehmainen ja Juhani Merikallio

klo 12.40 Elryn ja EKL:n puheen-
johtajien puheenvuorot

- Matti Hellsten (EKL) ja Martti
Korhonen (Elry)

klo 13.00 Eduskuntaryhmien pu-
heenvuorot

klo 13.30 Ohjattua liikuntaa , moni-
kulttuurisuustyön koordinaattori,

liikunnanopettaja Eva Rönkkö

klo 13.40 Hormoonit Boys Kouvola-
sta , ryhmän vetäjänä Matti Heino

klo 14.00 Kipakat Helsingin Kontu-
lasta , ryhmän vetäjänä Anja Ventti

Päättösanat: Matti Hellsten ja
Martti Korhonen

Musiikkia kotiinlähtöön:

Bruunin jengi

Eläkeläiset ry:n puheenjohtaja
Martti Korhonen puhumassa.

”Järjestäjät ja päättäväinen ja yksituumainen osallistujajoukko saattoivat olla jälkeinpäin tyytyväisiä, kun hallitus joutui syksyn aikana vetämään pois esityksensä eläkkeensaajien asumistuen lakkauttamisesta.”

2.1. Vuoden 2015 tavoitteet ja niiden toteutuminen

Järjestön toimintasuunnitelmassa ja muissa asiakirjoissa esitettyjen edunvalvonnan tavoitteiden edistäminen on pitkäjänteistä työtä. Tavoitteiden laajuuden ja yhteiskuntapoliittisen moniulotteisuuden vuoksi niiden toteutuminen ei ole helposti purettavissa vuositason konkreettisiksi tuloksiksi.

Eläkeläis- ja vanhusjärjestöjen pitkän kamppailun tulos Vanhuspalvelulaki (laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalousta ja sen voimaantulosta) astui voimaan heinäkuun alusta 2013. Lain voimaantulo tapahtui portaittain niin, että viimeisetkin säädökset tulivat voimaan vuoden 2015 alussa.

Huolestuttavaa on, että ennen kuin vanhuspalvelulaki ennätti kokonaisuutenaan edes voimaan, tehtiin siihen jo muutoksia, joilla lain velvoitteita ja lain henkeä vesitettiin.

Järjestö on suhtautunut kriittisesti siihen, että vanhusneuvostoja koskevat säädökset siirrettiin kuntalain uudistuksessa vanhuspalvelulaista osaksi kuntalakia. Erityislaissa vanhusneuvoston asema olisi ollut vahvempi ja vanhuspalvelulaissa säädettyinä sen luonne ikääntyvän väestön omaa kokemusta ja asiantuntevasta edustavana elimenä olisi korostunut.

Vanhuspalvelulaissa säädetystä laitoshoidon pääsemisen perusteista poistettiin vuonna 2014 säädös, jonka mukaan iäkäs henkilö voidaan ottaa hoidettavaksi laitoshoidon, ”jos se on iäkkään henkilön arvokkaan elämän ... kannalta ... perusteltua”. Samalla lain perusteluissa todettiin, että muuhunkaan ympärivuorokautiseen hoitoon – käytännössä tehostettuun palveluasumiseen – otettavien määrää ei saisi lisätä korvaamaan laitoshoidon väheneviä hoitopaikkoja. Hoidon painopistettä siirrettiin aiempaa velvoittavammin kotihoitoon. Lainmuutoksessa kysymys ei ollut niinkään huoli vanhusten hyvinvoinnista vaan 300 miljoonan euron säästöjen hakemisesta vanhusten laitoshoidon.

Lain säätämisen yhteydessä eduskunnassa annetut lupaukset ympärivuorokautisen hoidon mitoituksen saattamisesta säädöstasolle on jo tyystin unohdettu. Mitoituksen sitovuutta on heikennetty ja laatusuosituksen aiempia kirjauksia ollaan edelleen

Heikoimman puolella -mielenosoitus

alentamassa ja väljentämässä. Nyt henkilökunnan mitoituksen väljentäminen ollaan toteuttamassa byrokratian purkutalkoiden nimissä. Samalla kuntien ja hoitoyksikköjen vanhuspalvelun henkilökuntarakennetta koskevia säädöksiä aiotaan väljentää. Toimenpiteet kohdistuvat tylysti laadukkaan vanhuspalvelun toteuttamisen perusedellytyksiin.

Hallitus on nyt kirjannut tavoitteekseen 35,2 miljoonan euron säästöjen hakemisen vanhuspalvelulain tehtävien keventämisestä. Järjestö on kritisoinut voimakkaasti niin toteutettuja kuin nyt valmistelussa olevia lain muutoksia, joiden vuoksi koko lain alkuperäiset tavoitteet ja niihin liitetty myönteinen henki ovat vesittymässä. Siitä tavoitteesta, että vanhuksilla olisi subjektiivinen oikeus toimintakyvnsä ja elämäntilanteensa edellyttämiin laadukkaisiin palveluihin koko maassa, ollaan vielä kaukana ja tehdyillä poliittisilla linjauksilla siitä erkaannutaan yhä kauemmas.

Vanhuspalvelulain toteuttamisessa ja ikäihmisten palveluissa on monia puutteita. Erot kuntien kesken ovat suuret. Joissakin kunnissa palvelut ovat kohtuulliset, toisissa lähes surkeat. Kuntien vaikea taloudellinen tilanne on johtanut siihen, että palveluja on useissa kunnissa ryhdytty entisestään supistamaan. Erityisen nopeita toimenpiteitä kaivataan omais- ja

”Eläkeiän nostamiseen liittyvä järjestön kritiikki on erityisesti kohdistunut siihen, että siinä ei nyt oteta riittävästi huomioon ihmisten työ- ja elinhistorian, elämäntilanteen ja ikääntymisen yksilöllisiä eroja.”

läheishoitajien aseman parantamiseen. Omaishoidon taloudellisen tuen ja omaishoitajille suunnattujen palvelujen heikkouksista kärsivät erityisesti pienituloiset eläkeläiset ja heidän omaisensa.

Työeläkeuudistukseen liittyvät hallituksen lakiesitykset hyväksyttiin eduskunnassa marraskuussa 2015. Lait tulevat voimaan 1.1.2017. Lait valmisteltiin kolmikannassa työmarkkinajärjestöjen syyskuussa 2014 solmiman sopimuksen pohjalta.

Uudet eläkelait eivät vastaa kaikkia järjestön asettamia tavoitteita, jotka on kirjattu valtuuston 2014 kannanottoon *Eläkeratkaisu - vuosikymmenen tärkein sosiaalipoliittinen päätös*. Suurin pettymys on joustavan eläkeiän alarajan asteittainen nostaminen 63 ikävuodesta 65 vuoteen. Eläkeiän nostamiseen liittyvä järjestön kritiikki on erityisesti kohdistunut siihen, että siinä ei nyt oteta riittävästi huomioon ihmisten työ- ja elinhistorian, elämäntilanteen ja ikääntymisen yksilöllisiä eroja. Uusi 63 vuotta täyttäneille tarkoitettu työraeläke ja osa-aikaeläkkeen korvaava 61 vuotta, myöhemmin 62 vuotta täyttäneitä koskeva osittainen varhennettu vanhuuseläke ei poista vanhuuseläkkeen alaikärajan noston aiheuttamia ongelmia.

Jatkossa lakisääteinen eläkeiän alaraja nousee vielä 65 ikävuodesta suhteessa toteutuvaan elinajanodote kasvuun. Toteutuvaa eläkkeellesiirtymiskäyä piiskaa edelleen ylöspäin myös elinaika-kerroin.

Työraeläkkeelle pääsemisen yleiset perusteet on määritelty mutta niiden käytännön soveltaminen jää nähtäväksi lain voimaan tulon ensi vuosiin. Ikääntyneiden vaikeassa työmarkkinatilanteessa olevien työntekijöiden asemaa vaikeuttavat eläkeratkaisun lisäksi työttömyysturvan heikennykset ja toistuvat vaatimukset työttömyysturvan lisäpäivien poistamisesta eli niin sanotun työttömyysputken tukkimisesta.

Työeläkelakien taustalla olevan työmarkkinajärjestöjen sopimuksen tärkeä anti oli, että sopimusosapuolten kesken saatiin aikaan yhteinen näkemys työeläkejärjestelmän rahoituksesta ja työeläkemaksun tasosta vuosiksi eteenpäin. Samalla sovittiin aikataulu ja menettelytavat, miten rahoituksesta myöhemmin keskustellaan. Oireellista kuitenkin on, että järjestelmän rahoituksen kannalta tärkeiden työeläkemaksujen uusjaosta työnantajien ja työntekijöiden kanssa ollaan taas neuvottelemassa.

Tässä yhteydessä on syytä muistuttaa siitä, että työeläkejärjestelmän rahoituslaskelmien pitävyys riippuu ratkaisevasti työllisyystilanteen paranemisesta. Aktiivinen työllisyyspolitiikka on pitkällä tähtäimellä myös kestäväntä eläkepolitiikkaa.

25-vuotiaiden suomalaisten eläkkeellesiirtymisiän odote vuonna 2015 oli 61,1 vuotta ja vastaava 50-vuotiaiden odote 62,8 vuotta. Vuoden 2009 sosiaaliturvan ja sittemmin eläkeuudistuksen tavoit-

Kulttuuri- ja retkeilypäivät Porissa kesäkuussa 2015

”Järjestö on suhtautunut kriittisesti siihen, että vanhusneuvostoja koskevat säädökset siirrettiin kuntalain uudistuksessa vanhuspalvelulaista osaksi kuntalakia. Erityislaissa vanhusneuvoston asema olisi ollut vahvempi ja vanhuspalvelulaissa säädettyinä sen luonne ikääntyvän väestön omaa kokemusta ja asiantuntevasta edustavana elimenä olisi korostunut.”

te on kohottaa 25-vuotiaan eläkkeelle siirtymisiin odote 62,4 ikävuoteen vuoteen 2025 mennessä. Kasvua edelliseen vuoteen ei nyt tapahtunut.

Eläkkeelle siirtymisen myöhentymiseen on viime vuosina eniten vaikuttanut työkyvyttömyyseläkkeiden määrän lasku. Vuodesta 2008 se on laskenut neljänneksen. Työkyvyttömyyseläkkeelle jäi nyt 18 600 henkilöä. Laskua edellisestä vuodesta tapahtui enää vajaan prosenttiyksikön verran.

Eläkkeiden lakiin perustuva indeksikorotus toteutettiin vuoden 2015 alussa edellisen vuoden puolella toteutetun eläke- ja sosiaalietuuksien indeksien leikkauksen vuoksi vain 0,4 prosenttiyksikön suuruisena, kun sen olisi kuulunut olla 1,1 prosenttia. Leikkaus oli järjestön mielestä kohtuuton ja se kyseenalaistaa eläkejärjestelmän luotettavuuden. Samalla indeksileikkauksen suorat säästövaikutukset valtiontalouteen olivat hyvin vähäiset, koska työeläkkeiden indeksikorotuksen leikkauksen taloudellinen hyöty – noin 250 miljoonaa euroa - meni eläkevakuutusyhtiöille.

Nykyisen hallituksen ohjelmaan kirjattu tahto on jatkaa eläkkeiden ja sosiaalietuuksien indeksileikkauksia. Niiden todelliset säästövaikutukset julkiseen talouteen ovat jääneet kuitenkin vähäisiksi, johtuen poikkeuksellisen alhaisesta inflaatiosta ja heikosta palkkakehityksestä. Vuoden 2015 työeläkeindeksi säilyi ennallaan ja sen vuoksi vuodenvaihteessa 2016 ei työeläkkeisiin tullut korotuksia. Kansaneläkeindeksi painui miinukselle 0,4 prosenttiyksikköä ja se leikkasi sillä voimalla myös kansaneläkkeitä. Vastaavissa aiemmissä tilanteissa kansaneläkkeen leikkauksista on poliittisella päätöksellä pidättäydytty. Näin järjestö olisi toivonut tehtävän nytkin.

Eläketulot ovat edelleen verraten matalia vaikka alkavat työeläkkeet ovat yleisesti korkeampia kuin jo maksussa olevat. Eläketaso on nyt hieman yli 50 prosenttia palkasta. Eläkeläisten keskinäiset tuloerot ovat kasvaneet. Eläketulojen hajonta on suuri. Suomessa asuvien omaeläkkeensaajien keskimääräinen kokonaiseläke oli vuoden 2015 lopussa 1 613 euroa kuukaudessa, miehillä 1 829 euroa ja naisilla 1 434 euroa. Naisten eläke oli keskimäärin 78 prosenttia miesten eläkkeestä.

Kokonaiseläke jäi alle 2 000 euroon noin 70 prosen-

”Eläketulot ovat edelleen verraten matalia vaikka alkavat työeläkkeet ovat yleisesti korkeampia kuin jo maksussa olevat.”

tilia, alle 1 500 euroon 50 prosentilla ja alle 1 000 euroon hieman vajaalla 20 prosentilla kaikista eläkkeensaajista. Noin seitsemän prosenttia eläkeläisistä sai yli 3 000 euron kokonaiseläkettä. Vertailussa on mukana 1 427 00 omaa eläkettä saavaa henkilöä.

Takuueläkkeen saajia oli vuoden 2015 lopussa 101 000. Täyden takuueläkkeen määrä oli 746 euroa kuukaudessa.

Eläkkeensaajia oli vuoden 2015 lopussa yhteensä 1 541 000 ja heistä Suomessa asuvia 1 480 000. Omaa eläkettä sai 1 498 000 ja heistä asui Suomessa 1 439 000. Vanhuuseläkkeellä oli 1 270 000 (Suomessa asuvia 1 215 000) ja työkyvyttömyyseläkkeellä 223 000 (Suomessa asuvia 218 000).

Lakisääteisiä eläkkeitä maksettiin vuonna 2015 yhteensä noin 28,3 miljardia euroa, joista työeläkkeitä oli 25,3 miljardia euroa eli 89 prosenttia kaikista eläkkeistä.

Kulttuuri- ja retkeilypäivät Porissa

3. Yhteistyö

3.1. EETU ja eläkeläisjärjestöjen yhteistyö

Järjestö on Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry:n jäsenjärjestö. EETU toimii valtakunnallisten eläkeläisjärjestöjen yhteenliittymänä eläkeläisten ja ikäihmisten taloudellisten ja sosiaalisten etuuksien ja oikeuksien parantamiseksi. Toiminta keskittyy eläkeläisten valtakunnalliseen edunvalvontaan.

EETUn jäsenjärjestöjä ovat Eläkeläiset ry:n lisäksi Eläkeliiitto ry, Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry, Kansallinen senioriliitto ry, Kristillinen Eläkeliiitto ry ja Svenska pensionärsförbundet rf.

EETUn jäsenjärjestöillä oli vuoden 2015 lopussa henkilöjäseniä yhteensä 293 520 sekä 1 270 paikallis- ja 73 alueyhdistystä. Jäsenjärjestöjen yhdistysverkosto kattaa koko Suomen.

Vuorotteluperiaatteen mukaisesti EETUn puheenjohtajajärjestönä toimi vuoden 2015 Svenska pensionärsförbundet ja varapuheenjohtajajärjestönä Eläkeläiset. Järjestöämme EETUn hallituksessa edustivat järjestön puheenjohtaja Kalevi Kivistö toukokuun loppuun ja siitä alkaen Martti Korhonen sekä toiminnanjohtaja Hannu Partanen. Toiminnanjohtaja kuului myös EETUn työvaliokuntaan. Hallitus piti toimintavuoden aikana kuusi ja työvaliokunta seitsemän kokousta.

EETUn sääntömääräisessä kevätkokouksessa järjestöä edustivat hallituksen jäsen Pekka Saarnio ja tiedottaja-toimitussihteeri Tuomas Talvila ja syyskokouksessa järjestön puheenjohtaja, toiminnanjohtaja ja hallituksen jäsen Heimo Liimatainen. Kevätkokous pidettiin Eläkevakuutusyhtiö Varman ja syyskokous Ilmarisen tiloissa. Kokousten yhteydessä järjestettiin seminaarit.

Vaikuttamistyön avuksi EETUlla on hallituksen nimeämä neuvottelukunta. Järjestön esityksestä neuvottelukuntaan kuului toukokuun loppuun Outi Ojala ja siitä eteenpäin Kalevi Kivistö. Järjestöme taloussihteeri Anitta Koski toimi EETUn toisena toiminnantarkastajana.

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry:n kevätkokous pidettiin Eläkevakuutusyhtiö Varman tiloissa.

Sidosryhmä- ja vaikuttamistyössä pidettiin yhteistyä eduskuntaan, Kelaan, Eläketurvakeskukseen, Telaan ja Raha-automaattiyhdistykseen. Toimintavuoteen ei nyt sisällynyt työmarkkinajärjestöjen tapaamista.

EETUn vuoden 2015 puheenjohtaja Ole Norrback ja varapuheenjohtaja Kalevi Kivistö tapasivat kevään eduskuntavaalien jälkeen hallituksen muodostajat. Keskusteluissa esitettiin EETUn tavoitteita tuleville vuosille.

EETUn järjestöpuheenjohtajat tapasivat 14.10. 2015 eduskuntaryhmien edustajat luovuttaen eduskuntaryhmille EETUn kannanoton valtion vuoden 2016 talousarvioehdotukseen. Kannanotossa nostettiin esiin eläkkeensaajien asumistuen heiken-

”EETUn jäsenjärjestöillä oli vuoden 2015 lopussa henkilöjäseniä yhteensä 293 520 sekä 1 270 paikallis- ja 73 alueyhdistystä. Jäsenjärjestöjen yhdistysverkosto kattaa koko Suomen.”

nyksistä luopuminen, työtulovähennyksen nousun kompensoiminen vastaavilla eläketulovähennysten korotuksilla, indeksijäädytyksistä luopuminen ja sairastamiseen liittyvien korvausten heikennykset ja terveys- ja sosiaalipalvelumaksujen korotukset.

EETUn edustaja oli toimintavuoden aikana useamman kerran kuultavana eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnassa sekä sosiaali- ja terveysministeriön ja THL:n tilaisuuksissa.

Perinteinen Eläkeläisparlamentti järjestettiin 6.10. C-18-talolla Helsingissä. Tilaisuuteen osallistui noin 80 jäsenjärjestöstä kutsuttua edustajaa. Alustajina olivat sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä, Kuntaliiton varatoimitusjohtaja Hanna Tainio, Vanhustyön keskusliiton toiminnanjohtaja Satu Helin, ekonomi Johnny Åkerholm ja kirjoittaja ja Hilikka Olkinuora.

EETU oli edustettuna Kelan neuvottelukunnassa, Kelan eläkeasiain neuvottelukunnassa ja Ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelman yhteistyöryhmässä.

Selkokeskuksen neuvottelukunnan varajäsenenä toimi koulutussihteeri Tiina Rajala ja Ikäihmisten kansallinen liikuntaohjelma/Voimaa vanhuuteen – toiminnan asiantuntijaryhmän varajäsenenä monikulttuurisuustyön suunnittelija Eva Rönkkö. Kelaan eläkeasioiden asiakasraadin työskentelyyn osallistui järjestön edustajana Tuula Kivijärvi.

Järjestön Eläkeläinen-lehdessä tiedotettiin EETUn toiminnasta.

Järjestö on edistänyt eläkeläisjärjestöjen edunvalvonnan yhteistyötä myös alueellisesti ja paikallisesti. Valtaosa järjestön aluejärjestöistä ja paikallisyhdistyksistä oli mukana erilaisissa eläkeläis- ja vanhusjärjestöjen muodostamissa alueellisissa ja paikallisissa yhteistyöorganisaatioissa ja osallistui aktiivisesti vanhusneuvostojen työskentelyyn.

EETUn hanketoiminta

EETUn hanke Aktiivinen ja hyvinvoiva ikäihminen (2013-2015) päättyi maaliskuun lopussa. Hanke oli Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitran rahoittama. Käytännön työstä vastasi määräaikainen projektipäällikkö Jari Latvalahti.

Hankkeen päätöseminaari järjestettiin Helsingissä 26.3. Seminaariin osallistui 280 henkilöä eri puolilta maata. Kalevi Kivistö käytti seminaarin päätöspuheenvuoron.

Hanketyön tuloksena valmistui *Vanhusneuvosto-opas*. Oppaan asiantuntijaryhmään kuului järjestöme edustajana Espoon kaupungin vanhusneuvoston jäsen Antero Krekola. Järjestö toimitti opaskirjase jäsenyhdistyksiin ja käyttää sitä vanhusneuvostojen jäsenten koulutuksessa. Opas on tulostettavissa Sitran verkkosivuilta.

EETUn yhteistyö Sitran kanssa tuotti helmikuun alussa alkaneen uuden hankkeen Monialainen palvelu, ohjaus ja neuvonta. Hankkeen tavoitteena oli Sitran määräaikaisella rahoituksella tehdä ja jättää kolmivuotinen hankehakemus Raha-automaattiyhdistykselle sekä pohjustaa tulevaa, mahdollisesti vuoden 2016 keväällä alkavaa hanketta. Hankehakemus jätettiin RAY:lle aikataulun mukaisesti toukokuussa. Joulukuussa kuitenkin ilmeni, ettei hanke tule saamaan haettua RAY:n rahoitusta.

Hankkeen ohjausryhmänä toimi EETUn työvaliokunta ja Sitran nimeämä henkilö valvoi hanketyötä. Käytännön työstä vastasi projektipäällikkö Heini Röyskö. Hänen määräaikainen työsuhteensa päättyi Sitran rahoituksen päättyessä tammikuun 2016 lopussa.

Hanke tuotti useita juttuja ja tema-artikkeleja EETUn järjestöjen lehtiin. Projektipäällikön syyskaudella valmisteleva verkkojulkaisu *Kohden vuotta 2020 –näkökulmia digitalisaation vaikutuksista ikään-*

tyvien arkeen valmistui hankkeen päätteeksi. Julkaisun esipuheen kirjoitti Martti Korhonen. Julkaisu on luettavissa EETUn verkkosivuilta.

Arvio eläkeläisjärjestöjen yhteistyöstä

EETUlla on vakiintunut asema, kun valtionhallinnosta ja muilta tahoilta haetaan keskusteluyhteyttä eläkeläisiin ja heidän järjestöihinsä. EETU toimii lausunnon antajana ja mielipiteen ilmaisijana niin valtionhallinnon eri tasoilla kuin muidenkin merkittävien eläke- ja ikääntymispolitiikan vaikuttajien keskuudessa. EETUlla on toimivat sidosryhmäyhteydet ja se toimii useissa eläke- ja ikääntymispolitiikan kannalta merkittävässä verkostoissa.

Toiminnassaan EETU nojaa suoraan jäsenjärjestöjensä resursseihin. Erityisen haastavaa on järjestöjen vuorotteluperiaatteella hoidettava puheenjohtajuus kaikkine yhteydenpito-, valmistelu-, toimeenpano- ja tiedotustehtävineen. Käytännön työstä vastaa jäsenjärjestöjen toiminnanjohtajista koostuva työvaliokunta ja heidän keskinäinen yhteydenpitonsa on lähes päivittäistä. EETUn asiat ovat vakiintuneet järjestön hallituksen esityslistalle omaksi asiaryhmäkseen.

Kuluneen vuoden EETUn puheenjohtajuuden hoitamisessa oli ontuvuutta. Keskeinen ongelma oli työvaliokunnan työn halvaantuminen kesken toimintavuoden. Sen aiheutti vakiintuneiden toimintatapojen rapautumista ja toi turhaa kitkaa sujuvaan yhteistyöhön. Esiin nousseet ongelmat ovat voitettavissa työtapoja kehittämällä.

Järjestö näkee oman aktiivisen ja aloitteellisen roolinsa EETUssa tärkeänä ja arvostaa EETUn toimintaa. Toiminnan sujuvuutta ja koko ajan lisääntyviin haasteisiin vastaamista vaikeuttaa toiminnallisten resurssien vähyys.

Eläkeläisjärjestöjen keskinäisen yhteistyön voimana ovat kunkin järjestön omat organisaatiot, paikallis- ja alueyhdistysten maan kattavat verkostot ja niissä tapahtuva eläkeläisten omaehtoinen toiminta.

3.2. Sosiaali- ja terveysjärjestöt ja muu yhteistyö

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on valtakunnallinen kattojärjestö, joka kokoaa yhteen yli 200 sosiaali- ja terveysalan järjestöä sekä useita kymmeniä muita yhteistyöjäsentahoja. Järjestö on SOSTE:n jäsen.

Toiminnanjohtaja on SOSTE:n hallituksen jäsen ja osallistuu myös SOSTE:n vanhusverkoston toimintaan. Hän oli yhtenä SOSTE:n edustajana Työ ja elinkeinoministeriön hankintalain-

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry:n perinteinen Eläkeläisparlamentti järjestettiin 6.10. Helsingissä.

”EETUlla on vakiintunut asema, kun valtionhallinnosta ja muilta tahoilta haetaan keskusteluyhteyttä eläkeläisiin ja heidän järjestöihinsä. EETU toimii lausunnon antajana ja mielipiteen ilmaisijana niin valtionhallinnon eri tasoilla kuin muidenkin merkittävien eläke- ja ikääntymispolitiikan vaikuttajien keskuudessa. EETUlla on toimivat sidosryhmäyhteydet ja se toimii useissa eläke- ja ikääntymispolitiikan kannalta merkittävässä verkostoissa.”

säädännön kokonaisuudistuksen ohjausryhmässä ja osallistuu SOSTE – hankintalakiuudistuksen taustaryhmän työskentelyyn. Järjestön koulutussihteeri osallistuu SOSTE:n koulutus- ja järjestösihteeri järjestöpäälliköiden verkostoon.

Järjestö on Raha-automaattiyhdistyksen jäsen. Järjestön toiminnanjohtaja oli yksi seitsemästä RAY:n kokouksen valitsemasta järjestöjen edustajasta RAY:n hallituksessa, minkä toimikausi ylsi vuoden 2015 loppuun.

Järjestö toimii Vanhustyön keskusliitto ry:ssä yhteistyössä liiton muiden valtakunnallisten jäsenyhteisöjen kanssa. Järjestön toiminnanjohtaja on liiton valtuuston jäsen.

Järjestö on Solaris-lomat ry:n ja Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry:n jäsenjärjestö. Toiminnanjohtaja on Solariksen valtuuston varapuheenjohtaja ja järjestösihteeri valtuuston varajäsen. Järjestösihteeri on EHYT ry:n valtuuston varsinainen ja koulutussihteeri varajäsen.

Järjestön edustajat ovat osallistuneet valikoiden RAY:n, SOSTE:n ja muiden sote-alan toimijoiden järjestämiin tapahtumiin, koulutustilaisuuksiin ja verkostoihin.

Järjestön edustajana sosiaali- ja terveystieteiden Vanhus- ja eläkeasioiden neuvottelukunnassa on toiminnanjohtaja ja hänen varahenkilönään hallituksen jäsen Irmeli Mandell.

Toiminnanjohtaja oli TELA:n eläkkeensaajien yhteistyöryhmän jäsen. Hän on myös Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan (Somla) jäsen.

Koulutus- ja kulttuuritoiminnassa järjestö teki yhteistyötä Kansan Sivistystyön Liiton ja KSL-opintokeskuksen kanssa. Järjestön koulutussihteeri on KSL:n hallituksen jäsen.

Järjestö jatkoi perinteistä yhteistyötä Kansan Arkiston kanssa.

Työväen Urheiluliitto TUL:lla, Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL:llä ja Eläkeläiset ry:llä on keskinäinen sopimus järjestöjen välisestä yhteistyöstä. Tavoitteena on toimia ikääntyneiden tasa-arvoisten liikunta- ja kulttuurimahdollisuuksien puolesta.

Airi Mantovaara-Puolakka ja Kari Puolakka tutustuvat Kansan Arkiston valokuvanäyttelyyn.

KSL:n Olli Sydänmaa taltioi eläkeläisten tarinoita kulttuuri- ja retkeilypäivillä.

Yhteistyöllä tuetaan sekä järjestöjen oman että yhteisen toiminnan toteuttamista. Tarkoituksena on myös välttää päällekkäisyyksiä valtakunnallisissa tapahtumissa, sillä TUL:ssa toimii molempien eläkeläisjärjestöjen jäseniä.

Järjestö tekee yhteistyötä useiden ammattijärjestöjen veteraanijaostojen kanssa. Se harjoitti myös erimuotoista yhteydenpitoa muihin kansalaisjärjestöihin, poliittisiin päättäjiin, viranomaisiin ja muihin sidosryhmiin.

Arvio muusta yhteistyöstä

Järjestön tehtävien kannalta on perusteltua, että se toimii aktiivisesti sote-järjestöjen virallisissa ja epävirallisissa yhteisöissä ja verkostoissa ja tekee yhteistyötä eri kansalaistoimijoiden kanssa. Näin järjestö saa ja jakaa tietoa ja osallistua erilaisiin yhteisiin hankkeisiin. Samalla tehdään omaa työtä tunnetuksi ja hankitaan sille arvostusta.

Verkostoissa toimiminen on aina vastavuoroista: samalla kun niistä saadaan tietoa ja vaikuttamisen

ja toiminnan mahdollisuuksia, joudutaan niihin käyttämään oman järjestön voimavaroja, erityisesti henkilökunnan työtä. Osallistumiseen liittyvät plussat ja miinukset joudutaan arvioimaan tapauskohtaisesti.

Järjestö arvostaa nykyisten yhteistyökumppaniensa toimintaa ja näkee oman osuutensa yhteistyön toteuttamisessa myönteisenä.

3.3. Pohjoismainen ja eurooppalainen yhteistyö

Pohjoismaisen yhteistyötoimikunnan NSK:n jäsenjärjestöjä ovat: Faglige Seniorer (Tanska), Landsfelag Pensjonista (Färsaaret), Landssamband eldri borgara (Islanti), Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL (Suomi), Pensjonistforbundet (Norja), Eläkeläiset ry (Suomi), Svenska Kommunal Pensionärernas Förbund (Ruotsi) ja Pensionärernas Riksorganisation PRO (Ruotsi). NSK:n jäsenjärjestöillä on yhteenlaskien noin miljoona jäsentä. NSK on AGE Platform Europen yhteisöjäsen. AGE:lla on kaikkiaan 165 eurooppalaista jäsenjärjestöä. AGE:n tehtävänä on vaikuttaa EU:n päätöksentekoon ikäihmisiä koskeissa kysymyksissä.

Pohjoismainen yhteistyötoimikunta NSK järjesti kaksi kokousta: vuosikokouksen 18.-20.5. Färsaarilla Vågariissa ja syyskokouksen 14.-15.9. Tanskassa Helsingörissä. Syyskokouksen yhteydessä järjestettiin perinteinen seminaari 15.-16.9. Kokousten lisäksi NSK järjesti 19.-21.10. opintomatkan Brysseliin.

Vuosikokouksessa ja syyskokouksessa kuultiin maaportit kustakin jäsenmaasta. Vuosikokouksessa toimintasuunnitelmiin kirjattiin toiminnan tavoitteiksi: saada keskustelua aikaan kaikkein pienituloisimmista eläkeläisistä, suunnitella ja järjestää yhteistyössä Pohjoismaiden neuvoston hyvinvointivaliokunnan kanssa seminaari ikäihmisten kaatumisonnettomuuksista ja hyvinvointiteknologiasta, sekä selvittää mahdollisuudet järjestää yhteistyössä AGE Platform Europen kanssa seminaari vanhusneuvostojen työstä ja vaikutusmahdollisuuksista.

Syyskokous antoi julkisuuteen lausunnon Euroopan pakolaistilanteesta. Lausunnossa korostettiin pakolaisten oikeutta tulla kohdelluksi inhimillisesti. Ko-

Jäsenyydet/edustus

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry: Anu Mäki
 Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry: Kalevi Kivistö (15.6. saakka), Martti Korhonen (16.6. alkaen), Hannu Partanen
 Eläkeläisjärjestöjen Pohjoismainen yhteistyötoimikunta: Kalevi Kivistö
 European Network on Intercultural Elderly Care: Eva Rönkkö
 Folkets Bildningsförbundet rf
 Kansan Arkisto ry: Tiina Rajala
 Kansan Arkiston Ystävät ry: Pertti Vuorio
 Kansan Radioliitto ry
 Kansan Sivistystyön Liitto ry: Tiina Rajala
 Kansaneläkelaitoksen eläkeasiain neuvottelukunta: Hannu Partanen
 Kansaneläkelaitoksen eläkeasioiden asiakasraati: Tuula Kivijärvi, varalla Riitta Suhonen
 Selkokeskuksen neuvottelukunta: Tiina Rajala
 Raha-automaattiyhdistys: Hannu Partanen, Anitta Koski
 SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry: Hannu Partanen
 Solaris-lomat ry: Hannu Partanen, varalla Anu Mäki
 Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta (SOMLA): Hannu Partanen
 Suomen Työväen Urheiluliitto TUL ry: Tiina Rajala
 Suomi-Venäjä-Seura ry: Anu Mäki
 STM:n Vanhuus- ja Eläkeasiain neuvottelukunta: Hannu Partanen, varalla Irmeli Mandell
 TELA:n eläkkeensaajien yhteistyöryhmä: Hannu Partanen
 Työväenperinne - Arbetartradition ry: Pekka Isaksson
 Vanhustyön Keskusliitto ry: Hannu Partanen
 Kunnon Elämä ry

Osakkuudet

Kuntoranta Oy, hallitus: Hannu Partanen, pj. Tauno Tuomivaara, Toivo Keränen (18.8. saakka), Matti Pirnes (19.8. alkaen), Jarmo Ikäheimonen
 As Oy Mechelininkatu 20:
 Hannu Partanen (kevään 2015)

kouksen jälkeisessä syysseminaarissa Helsingörissä kuultiin alustuksia ja keskusteltiin pohjoismaisen hyvinvointivaltion tilasta ja tulevaisuuden näkymistä. Brysselissä NSK:n hallituksen jäsenet tapasivat AGE Platform Europan pääsihteerin, joka käsittelee puheenvuorossaan ajankohtaisimpia ikäihmisiä koskettavia kysymyksiä EU:ssa. Lisäksi tavattiin edustajat EU-komissiosta, Ruotsin kuntaliiton Brysselin edustosta, Norjan ammattiliittojen Brysselin edustosta sekä Euroopan julkishallinnon työntekijöitten federaatiosta. Työlounaalla tavattiin muutamia pohjoismaisia europarlamentaarikkoja.

Kevätkokoukseen osallistui valtuuston puheenjohtaja Kalevi Kivistö. Syyskokoukseen osallistuivat Kalevi Kivistö ja järjestösihteerit Anu Mäki NSK:n hallituksen jäsenenä, syysseminariin lisäksi Eläkeläiset ry:n hallituksen jäsen Antti Holopainen. Kivistö ja Mäki osallistuivat myös Brysselin opintomatkalalle.

NSK:lla oli toimintavuoden aikana edustus AGE Platform Europan hallituksessa ja viidessä sen asiantuntijaryhmässä. NSK:n EU-koordinaattori toimitti vuoden aikana seitsemän uutiskirjettä.

Kansainvälisen yhteistyön seurantatehtävistä on vastannut järjestösihteerit.

Monikulttuurisuustyön koordinaattori Eva Rönkkö on osallistunut European Newtwork on Intercultural Elderly Caren (ENIEC) toimintaan sen hallituksen jäsenenä. ENIEC:in hallitus kokoontui kolme kertaa toimintavuoden aikana. Verkoston vuositapaaminen järjestettiin huhtikuussa Istanbulissa. Lokakuussa ENIEC:n suomalaiset jäsenet kokoontuivat Helsingissä. Tapaamisessa arvioitiin kansainvälisen verkoston vaikutuksia Suomessa järjestettävään iäkkäiden monikulttuuriseen toimintaan.

Arvio kansainvälisestä toiminnasta

Pohjoismainen yhteistyö on vakiintunutta ja tarjoaa siihen osallistuville järjestöille mahdollisuuden laaja-alaiseen tiedon ja kokemusten vaihtoon. Myös ENIEC:ssä yhteistyön tavoitteet ovat selkiytyneet ja työmuodot jäsenyteen.

Pohjoismainen ja EU-tason yhteistyö tarjoaa järjestölle mahdollisuuden oman asiantuntemuksensa syventämiseen pohjoismaisissa ja eurooppalaisissa verkostoissa. Saadun tiedon hyödyntäminen jää

NSK:N syyskokouksen lausuma: Velvollisuutemme on ottaa pakolaiset inhimillisesti vastaan

”Me sodan läheltä kokeneet sukupolvet muistamme liiankin hyvin, kuinka jakautuneen Euroopan yhteisyys ja kehitys tuhoutuivat moniksi vuosiksi. Muistamme myös ne suunnattomat inhimilliset kärsimykset, joita miljoonat vainotut ja kotiseuduiltaan irtireivityt kokivat maailmansotien aikana. Ja me muistamme myös miten kaikki tämä vaikutti tuleviin sukupolviin. Nyt olemme taas keskellä suuria pakolaisvirtoja: pakolaisten määrä on sydäntä särkevän suuri tällä hetkellä. Eläkeläisjärjestöt kehottavat sekä maittensa hallituksia että kaikkia kansalaisia pohjoismaissa ottamaan inhimillisesti vastaan sotaa ja kurjuutta pakenevat pakolaiset. Meidän on autettava inhimillisistä lähtökohdista, ja siksikin, että itse elämme onnekkaasti hyvinvointiyhteiskunnissa, joilla on niin varaa kuin velvollisuus auttaa apua tarvitsevia ihmisiä. Me kehotamme lisäksi kaikkia jäseniämme olemaan aktiivisia omilla paikkakunnillaan ja osoittamaan myötätuntoa hädässä oleville ihmisille.”

Helsingörissä 16.9.2015
Pohjoismaisen yhteistyötoimikunta
(Nordiska Samarbetskommitté NSK)

monin osin vaillinaiseksi rajallisista resursseista johtuen: yhteistyöverkoston tuottamia aineistoja ei pystytä kääntämään ja tuomaan jäsenistön ulottuville, verkoston tiedonkeruupyyntöihin pystytään vastaamaan harvoin tai ei ollenkaan. Euroopan integraation syvetessä olisi kuitenkin tärkeätä, että myös Eläkeläiset ry:n kaltaisella kansalaisjärjestöllä olisi työkaluja laaja-alaisempaan kansainväliseen vaikuttamistyöhön.

NSK:n hallituksen kokouksista ja syysseminaarista on toimitettu Eläkeläiset ry:n hallitukselle seikkaperäiset raportit. Kansainvälisestä toiminnasta on lisäksi kerrottu jäsenistölle Eläkeläinen-lehdessä.

4. Hallinto ja toimisto

4.1. Edustajakokous

Järjestön sääntömääräinen 19. edustajakokous pidettiin 11.-12. toukokuuta Kylpylähotelli Kuntorannassa Varkaudessa. Kokoukseen osallistui 137 paikallisyhdistyksen valtuuttamana 149 kokousedustajaa. Lisäksi kokoukseen osallistuivat 14 aluejärjestön edustajat, järjestön hallituksen jäseniä ja henkilökuntaa yhteensä 183 henkilöä. Osallistujia oli nyt kymmenkunta vähemmän, kuin edellisessä edustajakokouksessa.

Keskeinen osa valtakunnalliseen kokoukseen valmistautumista oli jäsenyhdistysten aloitteet ja niihin laadittujen vastausten sekä muiden kokousasiakirjojen käsittely jäsenyhdistyksissä. Jäsenyhdistysten valmistautuminen käynnistyi tammi-helmikuussa alueittain toteutetuissa Kohti edustajakokousta – työpäivillä.

Sääntöjen mukaista aloiteoikeutta käytti 52 yhdistystä ja 10 aluejärjestöä. Aloitteita kokoukselle jä-

tettiin yhteensä 138 kappaletta. Aloitteiden määrä kasvoi 26:lla edellisestä edustajakokouksesta. Aloitteiden kirjo oli erittäin laaja. Ikäntymispolitiikan eri lohkoja vanhuspalveluista eläkepolitiikan eri kysymyksiin käsiteltiin 107 aloitteesta ja järjestötoiminnan kehittämiseen keskityttiin 31 aloitteesta. Hallituksen esityksiä aloitevastauksiksi ja luonnoksia päätöksiäkirjoiksi hiottiin edustajakokouksen valiokunnissa.

Päätöskäsittelyssä keskustelun ja yhden koeäänestyksen jälkeen aloitevastaukset hyväksyttiin yksimielisesti. Toimintalinjat 2016-2018 asiakirjan yksityiskohdista äänestettiin yhden kerran. Porin kulttuuri- ja retkeilypäivien julistus sekä ajankohtainen kannanotto Ketään ei saa jättää syrjään – toimeentulosta ja palveluista on huolehdittava vaikeassakin taloustilanteessa, tulivat hyväksytyksi yksimielisesti.

Kokousedustaja Mirja Arajärvi Helsingistä esitteli kokousedustajille yhteenvedon järjestön kyselystä,

Uusille jäsenille tehdyn kyselyn tuloksista kerrottiin edustajakokouksessa

mikä oli tehty edellisen vuoden aikana järjestöön liittyneille uusille jäsenille. Kyselyssä selviteltiin muun muassa liittymisen motiiveja sekä kiinnostusta ja valmiutta osallistua eri toiminnan muotoihin. Kokous valitsi alkaneelle kolmivuotiskaudelle järjestön uuden hallinnon, käsitteli tili- ja vastuukysymykset ja raamitti tulevan toiminnan ja talouden suunnat. Kaikki valinnat tehtiin yksimielisesti.

Kokous oli hyvin keskustelevalta. Kokousedustajat käyttivät yleiskeskustelussa runsaat 20 puheenvuoroa, minkä lisäksi tulivat suoraan päätöksiin liittyvät puheenvuorot. Varsinaisen kokousistunnon lisäksi perusteellista keskustelua käytiin viidessä valiokunnassa, jotka tuottivat päätöksäntekyyn tarvittavat pohjaesitykset. Valiokuntien työhön osallistui yhteensä 58 kokousedustajaa.

Kokouksen jälkeen edustajakokouksen hyväksymät keskeiset asiakirjat lähetettiin jäsenyhdistysten käyttöön. Kokouksesta raportoitii jäsenistölle Eläkeläinen-lehdessä ja järjestön verkkosivuilla. Edustajakokouksen osallistujille tehtiin kirjallinen kysely järjestön tiedottamisen kehittämiseksi. Katso luku 8 viestintä ja tiedottaminen.

Arvio edustajakokouksesta

Kokouksen valmistautuminen sujui suunnitelmien mukaisesti vuoropuhelun hengessä yhdessä jäsenyhdistysten kanssa. Itse kokous oli aktiivinen ja keskustelevalta ja yhteisten päätösten tekemiseen kykenevä. Jäsenkentältä saadun palautteen perusteella tehtyihin linjauksiin on jäsenistön ollut helppo yhtyä.

Kaksipäiväisen kokouksen järjestäminen on melko

Äänestykset kuuluvat demokratiaan. Pariin otteeseen edustajakokouksessa päästiin nostamaan vihreitä ja punaisia lappuja.

kallista. Kun jäsenyhdistykset joutuvat kantamaan omien edustajiensa omakustannusperusteiset kulut täysimääräisinä, rajaa se kaikkien pienempien ja vähävaraisimpien yhdistysten halukkuutta lähettää edustajia kokoukseen.

4.2. Hallitus

Vuoden 2012 edustajakokouksen valitsema hallitus työskenteli toukokuun edustajakokoukseen asti, josta alkaen tuore hallitus otti vastaan tehtävänsä. Hallituksen vaihtumisen yhteydessä vaihtui myös järjestön puheenjohtaja, kun ministeri Kalevi Kivistöllä täytyi sääntöjen mukainen kahden peräkkäisen puheenjohtajakauden raja edustajakokoukseen. Järjestön ja samalla hallituksen puheenjohtajana aloitti kevään eduskuntavaaleissa kansanedustajan tehtävät jättänyt Martti Korhonen Oulusta. Kivistö jatkoi järjestön hallinnossa valtuuston puheenjohtajana.

Vanha hallitus kokoontui yhteensä kolmeen ja uusi viiteen kokoukseen. Uuden hallituksen ensimmäinen kokous pidettiin niin, että varsinaisten jäsenten lisäksi kokoukseen osallistuivat myös hallituksen varajäsenet.

Hallituksen jäsenet osallistuivat kokouksiin aktiivisesti. Tarvittaessa heidän henkilökohtaiset varajäsenet toimivat sijaisina. Valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja olivat mukana hallituksen työskentelyssä. Hallitus vahvisti itselleen kevät- ja syyskauden kokousaikataulun ja työsuunnitelman. Hallitusta työllistivät eläkeläisten edunvalvontaan

liittyvät ajankohtaiset kysymykset ja toiminta EETUssa, valtakunnallisen toiminnan järjestäminen ja jäsenyhdistysten toiminnan tukeminen, järjestötoiminnan resursseista ja toiminnan puitteista huolehtiminen sekä toiminnan ja organisaation arviointi ja kehittäminen.

Vuoden alussa hallitusta työllisti sääntömääräisen edustajakokouksen ja pitkin kevättä Porin kulttuuri- ja retkeilypäivien valmistelut. Syksy käynnistyi yhdessä Eläkkeensaajien keskusliitto EKL:n kanssa koolle kutsutun Heikoimman puolella mielenilmauksen valmisteluilla Helsingin Kansalaistorille. Järjestön omistaman Kuntorannan ja Kuntoranta Oy:n strategiset kysymykset työllistivät hallitusta pitkin vuotta.

Hallitus antoi julkisuuteen kannanottoja ajankohtaisista, yleistä mielenkiintoa omaavista asioista. Kannanottoja annettiin muun muassa eläkkeensaajien asumistuen leikkauksista sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen maksujen korotuksista ja sairausvakuutuksen heikennyksistä.

Järjestön puheenjohtaja ja muut keskeiset luottamushenkilöt kiersivät aktiivisesti puhumassa järjestön paikallisissa ja alueellisissa tapahtumissa ja osallistuivat erilaisiin sidosryhmätilaisuuksiin järjestön edustajina. Yksin järjestöpuheenjohtajan tehtäviin liittyi nelisenkymmentä puhetilaisuutta. Luottamushenkilöt ovat järjestön tärkeä voimavara.

Arvio hallituksesta

Tehtävässään hallitus on ollut suunnitelmallinen ja aktiivinen. Yhteistä paneutumista ikääntymispolitiikan ajankohtaisiin asioihin on jonkin verran vaikeuttanut hallintorutiinien viemä aika.

Hallitustyössä on vakiintunut käytäntö, että kokouksen esityslistalle kuuluu arvion tekeminen kaikista merkittävistä järjestön tapahtumista ja toiminnoista. Arviointikeskustelu käytiin toimintavuoden päätehtävistä.

Valmistellessaan toimintasuunnitelman ja -kertomuksen hallitus teki yleistä arviointia järjestön toiminnasta ja toiminnallisesta tilasta. Järjestön taloudellisen ja hallinnollisen tilanteen arvioinnin perustana olivat kirjanpidon ja tilintarkastajan valvontatarkastuksen raportit.

Hallitustyöskentelyyn on vakiintunut oman työn arviointi toimintavuoden päätteeksi kyselylomakkeella. Yhteenveto oman työn arvioinnista ja hallituksen suorittamat muut arvioinnit kirjattiin hallituksen pöytäkirjoihin.

4.3. Toimisto ja henkilökunta

Järjestön toimitilat sijaitsevat Helsingissä (Mechelininkatu 20 A)

Puheenjohtaja Martti Korhonen ja varapuheenjohtaja Irmeli Mandell.

Edustajakokous koolle Kuntorannassa.

”Vuoden alussa hallitusta työllisti sääntömääräisen edustajakokouksen ja pitkin kevättä Porin kulttuuri- ja retkeilypäivien valmistelut. Syksy käynnistyi yhdessä Eläkkeensaajien keskusliitto EKL:n kanssa koolle kutsutun Heikoimman puolella mielenilmauksen valmisteluilla. Järjestön omistaman Kuntorannan ja Kuntoranta Oy:n strategiset kysymykset työllistivät hallitusta pitkin vuotta.”

järjestön omistamassa osakehuoneistossa. Tiloissa työskentelee kahdeksan vakituista työntekijää. Työntekijöistä yhden palkkaus tulee RAY:n monikulttuuriseen työhön kohdennetusta toiminta-avustuksesta ja muiden palkkaukseen käytetään RAY:n yleisavustusta.

Henkilökunnan arviointi- ja suunnittelupäivät pidettiin kevättoimintakauden alussa 15.-16. tammikuuta ja syyskauden alussa 13.-14. elokuuta. Tammikuun kokoontuminen tapahtui eduskunnan tiloissa. Päivillä tehtiin yhteenvetoa ja arviointia menneestä toimintakaudesta. Toimintasuunnitelma konkretisoitiin toimintajakson kattavaksi toimintakalenteriksi. Se toimi työn suunnittelun, ohjauksen ja arvioinnin välineenä.

Konkreettista työn suunnittelua ja arviointia toteutettiin noin kolmen viikon välein pidetyissä henkilökunnan toimistokokouksissa. Toimintalohkojen vastaavat kokoontuvat kahdesta kolmeen kertaa toimintakaudessa arviointi- ja suunnittelukokouksiin yhteisen toiminnan koordinoimiseksi.

Järjestö huolehtii työnantajana henkilökunnan työkyvystä, ammattitaidosta ja työmotivaatiosta muun muassa henkilöstöpolitiikalla, johon sisältyy joustavuus työn järjestelyissä, kattava työterveydenhuolto sekä ammattitaitoa ylläpitävää ja kehittävää koulutusta.

Arvio toimistosta ja henkilökunnasta

Henkilökunta on osan työvuodesta kovassa työpaineessa. Työn haastavuutta lisää toimenkuvien laaja-alaisuus ja jäsenyhdistyksiltä ja sidosryhmiltä tulevat uudet palvelutarpeet. Mikäli järjestön taloudelliset voimavarat riittäisivät, olisi välitön tarve lisätä henkilökuntaa kahdella kokoaikaisella työntekijällä. Lisää voimavaroja tarvittaisiin erityisesti jäsenyhdistysten työn ohjaamiseen ja vahvistamiseen sekä järjestötyön ja varainhankinnan kehittämiseen.

Työsuhteet järjestöön ovat pääosin pitkiä ja henkilökunta on jo kohtuullisen ikääntynyt. Samalla kun tämä on työyhteisön vahvuus, asettaa se myös omia vaatimuksia henkilökunnan työkyvystä huolehtimiselle ja töiden organisoinnille. Lähivuosina henkilökunnassa tapahtuu eläkkeelle siirtymisiä. Henkilökunnan uusiutuminen antaa työnantajalle mahdollisuuksia arvioida ja tarvittaessa myös järjestää töitä uudella tavalla.

Järjestön nykyisiin toimitiloihin on muutettu vuonna 1982. Nykystandardeilla arvioiden tilat ovat osittain epätarkoituksenmukaisia ja huonokuntoisia. Vaikka tiloihin on vuosien aikana tehty pieniä kunnostuksia, vaativat ne jatkossa perusteellista remonttia.

Edustajakokous Kuntorannassa.

Kokousedustajat saapuvat Kuntorantaan, ilmoittautumispöydän takana toimistosihteeri Erja Isaksson ja taloussihteeri Anitta Koski.

Järjestön työntekijät vuoden 2015 aikana:

Toiminnanjohtaja
Hannu Partanen
koulutussihteeri
Tiina Rajala
tiedottaja-toimistussihteeri
Tuomas Talvila
järjestösihteeri Anu Mäki
toimistonhoitaja Tuija Aali
taloussihteeri Anitta Koski
toimistosihteeri Erja Isaksson
monikulttuurisuustyön
suunnittelija Eva Rönkkö

Järjestön hallinto

Valtuusto

Yhdeksännesätoista edustajakokouksessa 11.-12.5.2015 valittiin valtuusto vuosiksi 2015-2018. Valtuusto toimii järjestön ylimpänä päättävänä elimenä edustajakokousten välisenä aikana. Valtuuston puheenjohtajaksi valittiin Kalevi Kivistö Espoosta ja varapuheenjohtajaksi Mervi Höylä Kuopiosta.

Valtuuston muut jäsenet (suluissa varajäsen)

Etelä-Häme: Eeva Marin, Lahti (Pasi Rytönen, Hollola), Heikki Pitkäaho, Heinola (Sirkka Toivonen, Loppi).

Kaakkois-Suomi: Seppo Sinisalo, Pyhtää (Markus Niemi, Kotka), Anneli Haimakainen, Imatra (Osmo Kontinen, Lappeenranta).

Helsinki: Sirkka Kuivala, Helsinki (Riitta Suhonen, Helsinki), Alvar Risberg, Helsinki (Juha Hämäläinen, Helsinki).

Jokilaaksot: Anja Sarajärvi, Raahen (Anneli Rajaniemi, Oulainen), Maija-Liisa Nurminen, Oulu (Paula Häppäri, Oulu), Olavi Peltoniemi, Oulu (Helena Laitinen, Pyhäsalmi), Hilka Tihinen, Pudasjärvi (Ritva Mörönen, Oulu).

Kainuu: Raili Myllylä, Kajaani (Tauno Juppi, Kajaani), Arja Jauhiainen, Paltamo (Matti Ryyänen, Kuhmo).
Keski-Suomi: Tuula Nieminen, Leppävesi (Kaarin Oikari, Säynätsalo), Jorma Muhonen, Jyväskylä (Seppo Rimpä, Jyväskylä), Väinö Aho, Pihtipudas (Matti Pöppönen, Vaajakoski).

Lappi: Kari Yliaska, Sodankylä (Sisko Akujärvi, Ivalo), Martti Niskala, Salla (Lauri Luttinen, Kemijärvi), Kaarina Kapraali, Rovaniemi (Matti Viitanen, Kemi).

Pirkanmaa: Martti Vartiainen, Valkeakoski (Pentti Suntinen, Sastamala), Ilkka Kotiranta, Nokia (Elisa Nordberg, Tampere), Sinikka Heino, Viljakkala (Tatjaana Huhtala, Vilppula).

Pohjanmaa: Mikko Vehniäinen, Kokkola (Christer Eriksson, Korsholm), Eeva-Liisa Paavola, Lapua (Jorma Uitto, Seinäjoki).

Pohjois-Karjala: Matti Ruokolainen, Lieksa (Tauno Nevalainen, Lieksa), Eila Jussila, Nurmes (Jouni Rautiainen, Juuka).

Satakunta: Mauri Laine, Rauma (Jouko Vuohiniemi, Ulvila), Sinikka Fallström, Ulvila (Keijo Järvenpää, Huittinen), Matti Mesiniemi, Kankaanpää (Pauli Liekari, Rauma).

Savo: Sirpa Rossi, Varkaus (Raimo Heikkinen, Varkaus), Kalevi Tuovinen, Sonkajärvi (Sirkka Jeulonen, Kuopio), Pirjo Rönkkö, Iisalmi (Seppo Voutilainen, Suonenjoki).

Uusimaa: Vappu Miinalainen, Lohja (Simo Hyökki, Tuusula), Esa Vepsäläinen, Karkkila (Tuula Saastamoinen, Vantaa), Tuula Kivijärvi, Vantaa (Aarno Jalonen, Hyvinkää), Tuula Natunen, Vantaa (Antero Krekola, Espoo).
Varsinais-Suomi: Aarre Lehtonen, Raisio (Anna-Liisa Hettula, Kaarina), Ulla-Maija Kurka, Lieto (Juhani Kolppanen, Salo).

Hallitus

Järjestöä edustaa ja sen asioita hoitaa lain mukaisena hallituksena edustajakokouksen valitsema hallitus.

Hallituksen ja samalla Eläkeläiset ry:n puheenjohtajana kauden 2015-2018 toimii Martti Korhonen, Oulusta ja varapuheenjohtajana Irmeli Mandell, Vaasasta. Hallituksen sihteerinä toimii Erja Isaksson.

Muut jäsenet (suluissa varajäsenet)

Maija-Liisa Ekorre, Tervola (Eeva Surakka, Joensuu), Antti Holopainen, Lahti (Aimo Röpetti, Lappeenranta), Maire Kauhanen, Tampere (Terttu Viinämäki, Nakkila), Antero Kyllönen, Kajaani (Veikko Kettunen, Oulu), Heimo Liimatainen, Vantaa (Mirja Arajärvi, Helsinki), Marja Leena Makkonen, Jyskä (Markku Alajärvi, Naantali).

Edustajakokouksen valitsemina **tilintarkastajina** toimivat Pasi Puranen (KHT) ja Tiina Saarinen (HTM) sekä varalla Timo Vilén (HTM) ja Jari Salo.

Hallituksen nimeämänä **valvontatarkastajana** toimii Pasi Puranen (KHT).

Hän on suorittanut useita tarkastuskäyntejä järjestön toimistossa. Tarkastuksista on annettu raportit, jotka on esitetty hallitukselle.

5. Kulttuuri ja koulutus

5.1. Päätehtävät

Kevätkauden päätehtävämme oli valmistella 9.–11.6. pidettyjen Porin Kulttuuri- ja retkeilypäivien ohjelmia. Saatoimme loppuun liikuntakampanjan Liikkeellä voimaa vuosiin – kävelen kohti Poria. Syyskaudella käynnistimme vuoden 2017 kesäpäivien ohjelmiston suunnittelun ja osallistuimme Oulussa järjestettyihin Veteraanien kulttuurikilpailuihin. Syyskauden liikuntakurssin ensisijainen kohderyhmä olivat liikuntaryhmien uudet ohjaajat. Edunvalvontakoulutuksessa keskityimme vanhusneuvostojen toimintaan sekä kuntalain uudistukseen.

5.2. Kulttuuri

Porin Kulttuuri- ja retkeilypäivien ohjelmiin valmistauduimme kevätkauden musiikki-, liikunta- ja kansantanssikursseilla. Kuntorannassa järjestettyjen kurssien lisäksi järjestimme alueellisia harjoituskursseja. Porin päätapahtumien ohjelmiin sisältyi muun ohjelman muassa salonkitanssiesitys, liikuntaryhmien yhteisesitys sekä kuoroista ja lauluryhmistä koostetun suurkuoron esitykset. Päätapahtumien si-

sältöä oli suunnittelemassa ja tapahtumia ohjaamassa ohjaaja ja teatterinjohtaja Hilkka Hyttinen.

Salonkitanssiin osallistui 16 kansantanssiryhmien ohjaajaa. Ohjaajien yhteisesityksen suunnitteli, harjoitutti ja ohjasi kansantanssin opettaja Sinikka Mäkelä. Eva Rönkön suunnittelemaan, harjoittamaan ja ohjaamaan liikuntaryhmien yhteisesitykseen osallistui noin 100 henkeä. Kuoroista ja lauluryhmistä koostetussa suurkuorossa esiintyi noin 100 laulajaa. Kuoron ohjelmiston olivat suunnitelleet ja harjoittaneet musikit Sauli Malinen ja Ahti Sepp. Kuoroa johti Antti Vainikainen. Kuoroa säestänyt seitsemän soittajan orkesteri soitti myös tapahtuman iltapäivätansseissa laajennetussa kokoonpanossa.

Päätapahtumien lisäksi Kulttuuri- ja retkeilypäiviin kuului monenlaista kulttuuri- ja liikuntaohjelmaa, kuten musiikkiryhmien katselmuskonsertti, tanssi-

”Uutuutena tapahtumassa oli tanssikonsertti. Konsertissa esiintyi yhdeksän tanssiryhmää, jotka edustivat eri tanssilajeja.”

Suurkuoro esiintyi Antti Vainikaisen johdolla.

Kävelypässit ja raisiolaiset kävelijät vastaanottojoukkoineen perillä Porissa.

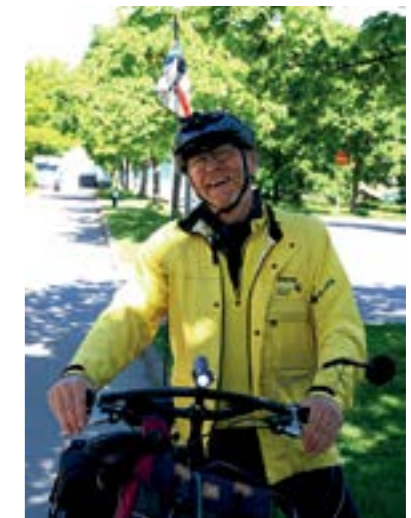
konsertti sekä työpajoja. Kuorojen ja lauluryhmien katselmuskonsertti oli yleisölle avoin. Konserttiin osallistui kahdeksan kuoroa ja lauluryhmää. Esiintyjät saivat kirjallisen palautteen arviointiraadilta, johon kuuluivat Sauli Malinen, Ahti Sepp ja Antti Vainikainen. Raadin sihteerinä toimi Raija Puumalainen.

Uutuutena tapahtumassa oli tanssikonsertti. Konsertissa esiintyi yhdeksän tanssiryhmää, jotka edustivat eri tanssilajeja. Konserttiohjelman koosti ja juonsi Sinikka Mäkelä. Tapahtumassa oli myös Hilkka Hyttisen vetämä ”iltamaverstas”, johon osallistujat voivat tulla ehdottamaan ja harjoittamaan omia esityksiään iltamaohjelmaksi sekä teatterinohjaaja Aune Lindin vetämä improvisaatio- ja runotyöpaja. Eva Rönkkö ohjasi liikunnallisen ulkopelituokion. Tapahtuman päätöspäivään kuului osittain ohjattuja kulttuurikävelyitä.

Kävelen kohti Poria -kävelykampanjan huipennus

Vuonna 2014 käynnistetty kävelykampanja Kävelen kohti Poria huipentui Kulttuuri- ja retkeilypäivillä. Kävelykampanjaa vauhdittaneet ”kävelypässit” Pekka Isaksson, Antti Honkonen ja Aarno Jalonen toteuttivat suunnitelmansa kävellä Helsingistä Porin Kulttuuri- ja retkeilypäiville. Kävelytempaus eteni suuren julkisuuden saattelemana. Raisiosta seuraan liittyi lisää eläkeläiskävelijöitä. Pyöräilyn harrastaja Kari Turunen puolestaan pyöräili Savosta Poriin. Kävelypässien kokemuksista ja heidän antamistaan kävelyvinkeistä saattoi lukea Eläkeläinen-lehdestä sekä pässien kirjoittamista blogeista Eläkeläiset ry:n kotisivuilta.

Kulttuuri- ja retkeilypäivätapahtuma päättyi kävelykampanjassa menestyneitten yhdistysten palkitsemiseen. Palkitsemisessa otettiin huomioon yhdistysten järjestölle palauttamien kävelypässien määrä sekä yhdistysten järjestämät liikuntatapahtumat. Kuopio-Kallavesi yhdistys voitti ensimmäisen palkinnon: Liikkukaa kuten haluatte -palkintokurssin, joka pidettiin Kuopiossa.

Kari Turunen pyöräili Savosta Poriin.

Kävelytapahtuma Kirjurinluodon maisemissa.

Kotkan Eläkeläisten Komeetta-ryhmän esitys Kotkan ruusu säväytti veteraanien kulttuurikilpailun ryhmätanssin sarjassa.

Neljä seuraavaa palkintoa sisälsi liikunta-aineistoa. Palkinnot jaettiin Tikkurilan, Raison Seudun, Rytikarin ja Etelä-Espoon yhdistyksille. Henkilöjäsenten suoritusmerkinnöillä täyttämät kävelypassit osallistuivat lisäksi arvontaan, jonka palkintoina oli muun muassa lahjakortteja.

Kulttuuri, koulutus ja liikunta tiedotuksessa

Eläkeläinen-lehdessä kerrottiin kattavasti Eläkeläiset ry:n ja sen jäsenistön kulttuuritoiminnasta. Lehdessä julkaistiin kirja-, teatteri- ja taidearvosteluja. Lehden Runopysäkki-palstalla julkaistiin henkilöjäsenten tuottamia runoja, joita palstanpitäjä kommentoi. Eläkeläinen-lehdessä sekä järjestön www-sivuilla uutisoitiin laajasti Porin kulttuuri- ja retkeilypäivistä, Veteraanien kulttuurikilpailuista sekä muusta järjestön koulutus- ja kulttuuritoiminnasta. Lehdessä julkaistaan koulutuskalenteri.

5.3. Kurssit

Kurssit Kuntorannassa

Järjestimme Kuntorannassa 17 kurssia. Kurseille osallistui 277 henkeä, joista 182 naista ja 95 miestä. Kurssitukea myönnettiin 13 yhdistykselle, yhteensä 2880 euroa. Kurssituki kattaa puolet kurssilaisen osallistumismaksusta. Kevätkauden kansantanssi-, liikunta- ja musiikkikursseilla suunnittelimme ja harjoittelimme Porin kulttuuri- ja retkeilypäivien ohjelmistoa.

Liikuntaverkoston tapaamisten yhteydessä järjestimme ohjattua liikuntaa seuraavasti:

Sodankylässä 12.10. (31 osallistujaa), Oulussa 13.10. (16 osallistujaa) ja Kajaanissa 20.10. (12 osallistujaa) Tapaamisista kerrotaan tarkemmin kappaleessa 6 *Kehittämishankkeet*. Järjestösihteeri oli vetämässä järjestötaiton koulutusta Uudenmaan aluejärjestön järjestämällä kurssilla 29.10. Koulutussihteeri esitteli järjestön toimintaa 25.11. Espoossa, Laurea-AMK:n vanhustyön opiskelijoiden järjestämässä omaishoitajien tapahtumassa.

Veteraanien kulttuurikilpailu

Eläkeläiset ry osallistui Oulussa pidettyihin kolmansiin Veteraanien kulttuurikilpailuihin 31.10. -1.11. Kilpailu järjestettiin yhteistyössä Työväen Urheiluliitto TUL ry:n, Eläkkeensaajien keskusliitto EKL ry:n, Työväen musiikkiliiton sekä Työväen Näyttämöiden liiton kesken. Koulutussihteeri Tiina Rajala edusti Eläkeläiset ry:tä kilpailutoimikunnassa. Tapahtuma keräsi noin 800 henkeä, joista vajaat 600 osallistui varsinaiseen kilpailuun. Eläkeläiset ry:stä kilpailuun osallistui noin 285 henkilöjäsentä (osa edusti sekä Eläkeläiset ry:tä ja esimerkiksi TUL:ää).

Osallistujamäärät järjestöittäin

Eläkeläiset	285
EKL	148
TUL	44
Eläkeläiset/TUL	36
STM	26
Eläkeläiset/STM	10
EKL/Eläkeläiset	2
EKL/STM	1

Eva Rönkkö osallistui tanssarjojen tuomaristoon ja Tiina Rajala toimi sihteerinä. Kilpailijoista kolmelle ensimmäiselle sijalle asettuneet saivat kirjallisen palautteen suorituksestaan.

Tuomaristo.

Kevätkauden 2015 kurssit

Kurssin aihe	Aika	Kesto (pv)	Kurssilaisia (naisia/miehiä: n/m)
Kansantanssin ohjelmistokurssi	2.-5.1.	4	16 (11 n / 5 m)
Liikuntaryhmien ohjaajakurssi	2.-6.2.	5	10 (8 n / 2 m)
Peruskurssi yhdistyksen johtokunnan jäsenille ja taloudenhoitajille	2.-6.2.	5	19 (15 n / 4 m)
Yhdistyksen arkistonhoidon kurssi	5.2.	1	11 (5 n / 6 m)
Matkavastaavien peruskurssi	23.-27.2.	5	12 (8 n / 4 m)
Kotisivukurssi	25.-27.2.	3	8 (4 n / 4 m)
Muistikerhojen ohjaajakurssi	9.-11.3.	3	9 (5 n / 4 m)
Ohjelma- ja esiintymistaidon kurssi	19.-23.3.	5	12 (6 n / 6 m)
Musiikkikurssi	19.-23.3.	5	20 (8 n / 12 m)

Syyskauden 2015 kurssit

Aluejärjestöjen opinto- ja neuvottelupäivät	11.-14.10.	4	26 (17 n / 9 m)
Ikääntymispolitiikan opinto- ja neuvottelupäivät	14.-16.10.	3	27 (13 n / 14 m)
Musiikki- ja ohjelmakurssi	16.-20.10.	5	23 (12 n / 11 m)
Käsityö- ja askartelukurssi	16.-20.10.	5	8 (8 n)
Kansantanssin ohjelmistokurssi	24.-27.10.	4	18 (12 n / 6 m)
Liikuntakurssi	2. - 6.11.	5	31 (26 n / 5 m)
Matkavastaavien opinto- ja neuvottelupäivät	2.-6.11.	5	11 (8 n / 3 m)
Teemme yhdessä			
-tukihenkilökoulutus	11.-13.11.	3	16

Alueelliset kurssit 2015

Alueellisia kurseja järjestettiin yhteensä 13. Kurseille osallistui 570 henkeä, joista naisia 282 ja miehiä 288.

Kevätkauden 2015 kurssit

Kevätkauden mittavin alueellinen koulutus oli 16 eri alueella järjestettyä opintopäivää, joissa valmistauduttiin järjestön edustajakokoukseen. Helsingissä kokoontui vapaaehtoistyön ohjausryhmä, johon kuului kuusi toimihenkilöä neljästä eri yhdistyksestä. Ryhmän ohjaus oli osa koulutussihteerin suorittamaa työhönohjauskoulutusta. Eläkeläiset ry järjesti yhteistyössä Selkokeskuksen ja LL-Centerin kanssa vapaaehtoisten ääneen lukijoiden Lukutuki-kurssin Vaasassa. Muilla alueellisilla kursseilla harjoiteltiin Porin Kulttuuri- ja retkeilypäivien ohjelmaa.

Kurssin aihe	Paikka	Aika	Kesto/pv.	Kurssilaisia
Kohti edustajakokousta -koulutuspäivät	16 paikkaa	29.1.-20.2.	16	316 (156 n/160 m)
Vapaaehtoistyön ohjaus	Helsinki	23.1.-27.3.	5	6 (5 n / 1 m)
Lukutuki-kurssi	Vaasa	26.3.-29.4.	4	8 (8 n)
Musiikkikurssi	Vantaa	28.4.	1	17 (12 n / 5 m)
Franseesikurssi	Tampere	26.5.	1	14 (7 n / 7 m)
Ohjelma- ja lausuntakurssi	Pori, Rauma	28.5.	3	84 (60 n / 24 m)

Syyskauden 2015 kurssit

Yhdistystoiminnan kehittämiseksi järjestimme kaksi Iloinen yhdistys -kurssia. Syyskauden uutuuksena oli Espoossa järjestetty bändikurssi soittajille ja laulajille.

Esiintymistaidon kurssi	Nokia	14.-16.9.	2	14 (13 n / 1 m)
Liikuntakurssi	Kuopio (yhd. palkinto)	21.9.	1	39 (20 n / 19 m)
Iloinen yhdistys	Kuopio, Anjalankoski	21.9, 5.11.	2	25 (11 n / 14 m)
Kansantanssikurssi	Vantaa	27.9.	1	30 (27 n / 3 m)
Muistikurssi	Vaasa	6.11.	1	17 (12 n / 3 m)
Lukutukikurssi	Vaasa	16.11.	1	7 (7 n)
Bändikurssi	Espoo	23.-24.11.	2	17 (8 n / 9 m)

5.4. Kurssien kouluttajat

Eläkeläiset ry:n uutena kouluttajana bändikursilla toimi Kari Kuivalainen ja askartelukursseilla Ene Rönkkö. Eläkeläiset ry:n työntekijät toimivat kurssien opettajina ja vetäjinä ulkopuolisten kouluttajien ohella. Lisäksi he esitelmöivät sosiaali- ja terveysalan järjestöjen järjestämässä seminaareissa ja muissa koulutustilaisuuksissa.

5.5. Yhteistyö KSL:n kanssa ja jäsenyhdistysten opintokerhot ja harrastusryhmät

Yhteistyö KSL:n kanssa

Eläkeläiset ry on Kansan Sivistystyön Liitto KSL ry:n jäsen. Yhdistysten kerhotuki sekä Eläkeläiset ry:n järjestämien kurssien valtionapu haetaan KSL:n opintokeskuksen kautta. Eläkeläiset ry on KSL ry:n jäsenjärjestöistä sen toiseksi suurin koulutuspalvelujen käyttäjä.

Vuonna 2015 toteutettu vapaan sivistystyön rakenne- ja rahoitusuudistus on pienentänyt koulutus toiminnan voimavaroja. Eläkeläiset ry:n ja KSL:n välinen yhteistyö oli tiivistä. Eläkeläiset ry on tiedottanut rakenne- ja rahoitusuudistuksen vaikutuksista Eläkeläinen-lehdessä, aluejärjestöjen neuvotelupäivillä sekä edunvalvontakoulutuksessaan.

Opintokerhojen ja harrastusryhmien toiminta

Eläkeläiset ry:n jäsenyhdistysten opintokerhot ovat kattaneet valtaosan kaikista opintokerhoista. KSL tiedotti jäsenjärjestöilleen, että lakimuutoksessa lakkautetaan opintokeskusten opintokerhoille maksettava erillinen valtionapu kokonaan. Opintokerhojen tukeminen jäi siis opintokeskuksen poliittisen tahdon ja taloudellisten mahdollisuuksien varaan. KSL tiedotti, että sen tukemien eläkeläisten opintokerhojen määrä laskee seuraavana vuonna alle puoleen aiemmasta. KSL:n antamien tietojen mukaan kerhotukea saavia kerhoja oli 302.

Yhdistysten omien ilmoitusten mukaan suurin kerhoryhmä ovat voimistelu- ja liikuntaryhmät ja toiseksi suurin ovat kuorot, lauluryhmiä ja orkesterit. Muita harrasteryhmiä ovat muun muassa askartelu- ja tietotekniikkakerhot. Yhdistyksiä on kannustettu käyttämään sekä Eläkeläiset ry:n että KSL:n tuottamia opintoaineistoja. Uutuusaineisto oli Eläkeläiset ry:n jäsenistön talkootyöllä tuottama Kulta kaupan -ohjelma-aineisto, jonka toimitti Johanna

Tuntipalkkaiset kouluttajat

Huhtala Tiina opintokerhotuottaja:
matkavastaavien kurssi
Hyttinen Hilka teatteri-ilmaisun ohjaaja,
teatterinjohtaja: esiintymistaito, ohjelmatoiminta
Kaihovaara, Pirjo, arkistonjohtaja:
arkistointikurssi
Kivistö, Kalevi, ministeri, valtiotieteen lis.
edunvalvontakoulutus
Kuivalainen, Kari muusikko:
musiikkikoulutus
Lind, Aune, näyttelijä, ohjaaja: esiintymistaito,
ohjelmatoiminta
Luhtaranta, Tapani, pelimanni:
kansantanssi
Malinen, Sauli, muusikko: musiikkikoulutus
Mäkelä, Sinikka, kansantanssin opettaja:
kansantanssi
Pirttimäki, Harry, hotellinjohtaja: yhdistystoim.,
matkavastaavat
Puumalainen, Raija, kuntoliikunnan avainohjaaja:
liikunta
Rahikainen, Tuija, myyntisihteeri:
yhdistystoim., matkavastaavat
Ruokolainen, Matti, tietotekniikan vertaisohjaaja:
talouskoulutus
Rönkkö, Ene, opiskelija: käsityö
Rönkkö, Sisko, askartelunohjaaja: käsityö
Sepp, Ahti: kuoronjohtaja, musiikkipedagogi:
musiikkikoulutus
Vaattovaara, Martti, järjestökouluttaja:
yhdistystoiminta
Väntänen, Veikko, sosionomi, järjestökouluttaja:
kirjoittajakoulutus
Åhlström, Petra tietotekniikan kouluttaja:
tietotekniikka

Rajala. Olemme suositelleet myös Tiina Huhtalan kirjoittamaa ja KSL:n tuottamaa Heittoja – näytelmiä ja sketsejä viideltä vuosikymmeneltä. Välitimme jäsenyhdistystemme käyttöön EETU ry:n ja Sitran tuottaman ja Jari Latvalahden toimittaman Vanhusneuvosto-oppaan. Opasta on käytetty aineistona myös järjestömme vanhusneuvostojen jäsenille tarkoitetussa koulutuksessa.

Koulutus- ja kulttuuritoiminnan arviointi

Koulutus kuuluu järjestön perustehtäviin. Sen tavoitteena on tukea jäsenten yhteiskunnallista osallistumista sekä omaehtoista kulttuurin ja liikunnan harrastamista.

Koulutuksen järjestäminen on kallista. Kurseista saatava valtionapu kattaa korkeintaan puolet kurssien todellisista kustannuksista, todellisuudessa sillä on monen kurssin osalta paljon pienempi osuus. Majoitus- ja matkakulut ovat usein esteenä eläkeläisten ja vähävaraisten yhdistysten kurssiosallistumiselle ja suunniteltuja kurseja joudutaan peruuttamaan liian pienen osallistujamäärän vuoksi.

Kurssien arviointia varten kurssien päätteeksi käydään palautekeskustelu ja osallistujilta kerätään kirjallinen arvio. Kurssien kehittämiseksi arviointikeskustelu käydään myös kurssien vetäjien kanssa. Kurssilaisilta saadun palautteen perusteella koulutus lisää osallistujien heidän kiinnostustaan toimintaan ja parantaa heidän itseluottamustaan yhdistyksen toimihenkilöinä ja harrasteryhmien vetäjinä.

Kari Kuivalainen ja Sauli Malinen vetivät bändikurssia Espoon Matinkylän Treeniksellä.

”Yhdistysten omien ilmoitusten mukaan suurin kerhoryhmä ovat voimistelu- ja liikuntaryhmät ja toiseksi suurin ovat kuorot, lauluryhmiä ja orkesterit. Muita harrasteryhmiä ovat muun muassa askartelu- ja tietotekniikkakerhot.”

6. Kehittämishankkeet

Eläkeläiset ry:n oman hanketoiminnan ja yhteistyöhankkeiden tavoitteena on nivoutua osaksi järjestön perustehtäviä, joita ovat eläkeläisten yhdessäolon, omaehtoisen vaikuttamistoiminnan ja harrastamisen organisoiminen sekä ikäihmisten kunto- ja terveystoiminnan edellytysten luominen ja vahvistaminen sekä järjestön ikääntymispoliittisen osaamisen syventäminen. Lisäksi hanketoiminnan tavoitteena on järjestön yhteistyöverkostojen laajentaminen.

Keväällä koulutussihteeri Tiina Rajala valmisteli hankehakemuksen Ray:lle informaatioteknologiasta ja kommunikaatiosta nimellä *Verkko ja vempaimet hallintaan*. Hankehakemus toimitettiin rahoittajalle määrääjän sisällä.

6.1. Liikumme yhdessä 2015-2016

Opetus- ja kulttuuriministeriön erityisavustuksella toteutettavan Liikumme yhdessä -jatkohankkeen tavoitteena oli kehittää paikallisyhdistysten liikuntatoimintaa ja vahvistaa yhdistysten alueellista yhteistoimintaa. Ikääntyneiden maahanmuuttajien kutsuminen mukaan järjestön liikuntatoimintaan oli edelleen yhtenä tavoitteena hankkeessa. Jatkoimme vuonna 2011 aloitettua työtä järjestön vertaisohjaajien kouluttamiseksi, tapahtumien ja monikulttuurisen liikuntatoiminnan järjestämiseksi sekä liikuntavastaavien verkoston kokoamiseksi.

Vertaisohjaajien kouluttamiseksi tiivistimme yhteistyötä Työväen Urheiluliiton kanssa. Yhteistyötä jatkettiin myös Ikäinstituutin Voimaa vanhuuteen ja Liikkeellä voimaa vuosiin -ohjelmien kanssa.

Liikuntavastaavien verkosto

Toimintavuonna jatkoimme yhdistysten liikuntavastaavien rekisterin keräämistä. Porin retkeilypäivillä käynnistimme liikuntavastaavien tapaamiset. Syksyllä järjestimme alueellisia tapaamisia Sodankylässä, Oulussa, Kajaanissa ja Varkauden Kuntorannassa. Liikuntavastaavien tapaamisissa keskustelimme verkoston tavoitteista, yhdistysten liikunnallisista tarpeista sekä yhteistyöstä alueilla. Kerroimme osallistujille, miten järjestö tukee yhdistysten liikuntatoimintaa. Verkoston tavoitteena

Tauno Järvelä ja Raimo Parviainen pallottelivat Tampereen Eläkeläiset ry:n miesten voimisteluryhmässä.

on innostaa yhdistysten liikuntatoimintaa ja tehostaa tiedonvaihtoa yhdistysten ja järjestön työntekijöiden välillä. Vuoden 2015 loppuun mennessä liikuntavastaaviksi on ilmoittautunut 69 henkeä ja verkostotapaamisiin osallistui 65 henkeä 18 yhdistyksestä.

Liikuntamateriaali ja koulutukset

Keväällä valmistui uudistettu voimaharjoittelun aineisto *Kuminauhalla voimaa*. Aineistosta painettiin opasvihkoset ja koottiin tulostettavat liikekuvat. Monikäyttöiset kuvat ovat vapaasti tulostettavissa suomen kielen lisäksi myös venäjäksi, englanniksi ja somaliaksi. Liikuntaverkoston tapaamisissa harjoiteltiin aineiston käyttöä. Vuoden lopussa kuvattiin oma Kävelypässien taukojumppa ja painettiin ohjelehtinen liikkeistä. Liikuntahankkeen tuella järjestimme kävelykampanjan voittaneelle Kuopio-Kallavesi Eläkeläiset ry:lle liikuntakurssin. Kurssilaisia oli yhteensä 39.

Toimintavuonna aloitimme tiiviimmän yhteistyön TUL:n veteraanitoiminnan kanssa. Yhteistyössä uudistettiin Ikiliikuttaja -opas. Opas on tueksi niin liikuntaryhmien ohjaajille kuin myös vertaisohjaajien kouluttajille. Aineisto koekäytetään vuoden 2016 alussa kouluttajien pilottikoulutuksessa.

Iloa yhdessä liikkuen -tapahtuma

Järjestimme kolmatta kertaa ikäihmisten monikulttuurisen *Iloa yhdessä liikkuen* -liikuntapäivän Tam-

pereella. Tapahtuma sai alkunsa Turussa ja kiertää vuosittain eri kaupungeissa. Päivän aikana oli mahdollisuus ulkona kokeilla pihasuunnistusta ja ulkokuntoilun laitteita. Sisätiloissa tarjottiin etnisten yhdistysten tanssityöpajoja, tasapainoharjoittelua, kotikuntosalia, tarkkuuspelejä ja muistijumppaa. Monelle ikämaahanmuuttajalle tasapainoharjoittelu ja liikkumisen apuvälineiden käyttö oli uutta.

Liikuntatapahtuman järjestimme yhteistyövoimin. Työryhmään kuuluivat Tampereen kaupungin liikuntapalvelut ja apuvälineyksikkö, Koovee:n suunnistusjaosto, SPR:n Tampereen osasto, TUL:n Tampereen piiri, Nääsville ry, Tampereen Eläkeläiset ry, Tampereen Kuntoliikunta ry, Tampereen Ammattikorkeakoulu ja Tampereen Eläkkeensaajat ry. Etnisistä yhdistyksistä olivat mukana Naistari ja Maailmantanssi ry. Liikuntatapahtumaan osallistui 200 henkeä, joista maahanmuuttajia oli lähes 100. Päivään osallistui iäkkäitä maahanmuuttajia Helsingistä ja Jyväskylästä.

Tietoa ja kokemuksia yhteistyökumppaneille

Monikulttuurisen toiminnan suunnittelija vieraili pääkaupunkiseudun etnisten yhdistysten ja yhteistyökumppaneiden ryhmissä ja kertoi hyvinvoinnin edistämisestä liikunnan avulla. Yhteistyönä järjestimme kaksi liikunnallista leiriä: Suomen muistiasiantuntijat ry:n Etnimu-hankkeen kanssa vironkielisille muistileirin Tuusulassa ja Kantti ry:n Jade-hankkeen kanssa luontoleirin somalialaisille ikänaisille. Leiriläisiä oli yhteensä 34.

Jade-hankkeen ikäihmisten maahanmuuttajanaisten kanssa osallistuimme Helsingin kaupungin perinteiselle Citykävelylle. Yhteisiä liikuntaretkiä maahanmuuttajien kanssa tehtiin myös Jyväskylässä, Tampereella ja Kuopiossa (*Katso 7.8 Monikulttuurinen teemme yhdessä toiminta*)

Yhteistyökumppaneita kutsuimme mukaan järjestön liikuntakoulutuksiin, tavoitteena tutustuttaa ikäihmisten liikuntaa kansalaisjärjestössä. Ohjaajakurssille Kuntorannassa osallistui Helsingin Helenan vanhainkodin Tsaika -hankkeen liikuntaryhmän ohjaaja ja Kuopiosta venäjänkielinen ikäs liikunnanopettaja. Suomalaisille kumppaneille kerroimme tarpeesta ottaa liikuntatoiminnassa iäkkäitä maahanmuuttajia huomioon.

Viestintä

Toimintavuoden lopussa lähetimme liikuntavastaaville ensimmäisen infokirjeen. Kirjeessä kerroimme järjestön omasta liikuntatoiminnasta sekä yhteistyökumppaneiden kuten Ikäinstituutin ja TUL:n toiminnasta. Eläkeläinen-lehdessä ja yhdistyspostissa mainostettiin Ikäinstituutin liikuntakampanjoita.

Eläkeläinen-lehdessä julkaistiin ikäihmisten liikunnasta artikkeleita ja uutisoitiin liikuntatapahtumista ja koulutuksista. Tampereen

”Liikuntavastaavien verkoston rakentaminen on vaatinut määrätietoista työtä ja aikaa. Verkostotapaamisissa yhdistykset kuulivat toistensa liikuntatoiminnasta, kehittivät yhteistyötä ja osallistuivat aktiivisesti keskusteluun.”

liikuntapäivästä Iloa yhdessä liikkuen oli juttu paikallislehdessä.

Paikallisyhdistysten liikuntaryhmien tueksi lisättiin Eläkeläiset ry:n kotisivuille liikunta-aineistoja ja esiintymisohjelmien harjoitteluvideoita. Kotisivujen seurantatilastojen mukaan aineistopankkia on käytetty aktiivisesti.

Arvio Liikumme yhdessä -toimintavuodesta

Liikuntavastaavien verkoston rakentaminen on vaatinut määrätietoista työtä ja aikaa. Verkostota- paamisissa yhdistykset kuulivat toistensa liikunta- toiminnasta, kehittivät yhteistyötä ja osallistuivat aktiivisesti keskusteluun. Tapaamiset tarjoavat tilaisuuden syventää kontakteja ja kehittää sen pohjalta toimintaa. Myös liikunta-aineistojen saatavuus koettiin tarpeelliseksi.

Ikääntyneiden monikulttuuristen liikuntatapah- tumien järjestämiseen on jo taitoa. Onnistuneet tapahtumat synnyttävät edellytyksiä järjestää niitä myös muille paikkakunnille. Toimintamalli tukee yhteyksien rakentamista Eläkeläiset ry:n paikallisyhdistysten, maahanmuuttajatyötä tekevien ja paikallisten liikuntapalveluiden välillä. Työ iäkkäiden maahanmuuttajien hyvinvoinnin edistämiseksi tuottaa tuloksia. Järjestömmekokemukselle ja osaamiselle on tarvetta niin etnisissä yhdistyksissä kuin myös ammattioppilaitoksissa.

6.2. Muu hanketoiminta

Seta ry:n Yhdenvertainen vanhuus -projektin II (2015-2016) tavoitteen on lisätä tietoa sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuudesta vanhuspalveluissa työskenteleville, alan opiskelijoille sekä kansaikäntyville. Toiminnanjohtaja Hannu Partanen osallistui projektin ohjausryhmän työskentelyyn.

EHYT ry käynnisti ARPA-projektin (2015-2017) Ray:n tuella. Projektin tavoitteena on tukea aikuis-

”Hanketoiminta on luonteva tapa lisätä järjestön osaamista sen perustehtävistä sekä tehdä yhteistyötä toisten kansalaisjärjestöjen kanssa.”

ten rahapelaamisen hallintaa, tuottaa tietoa ja välineitä haitallisen riskipelaamisen tunnistamiseen ja haittojen ehkäisyyn, toimia työelämässä, kansalaisjärjestöissä ja sosiaalisessa mediassa, sekä tuoda rahapelihaittojen ehkäisy osaksi muuta ehkäisevää työtä. Eläkeläisjärjestöjen kanssa yhteistyössä pyrkimyksenä on kouluttaa työntekijöitä sekä aktiivieläkeläisiä rahapelihaittojen tunnistamiseen sekä ehkäisyyn ja kartoittaa ikäihmisen rahapelaamista, rahapelaamiseen liittyviä kokemuksia ja asenteita. Järjestösihteeri Anu Mäki osallistui projektin eläkeläisjärjestöjä koskevan toiminnan suunnitteluun ja koordinointiin.

Suomen muistiasiantuntijat ry:n ETNIMU-projekti (2015-2017) käynnistyi Ray:n tuella. Projektin tavoitteena on kehittää etnisen ja kulttuurisen taustan erityistarpeet huomioon ottava muistisairaahan hoitoketju ikäihmisille. Monikulttuurisuustyön koordinaattori Eva Rönkkö osallistui projektin valmisteluun ja sen ohjausryhmän työskentelyyn.

Arvio hanketoiminnasta

Hanketoiminta on luonteva tapa lisätä järjestön osaamista sen perustehtävistä sekä tehdä yhteistyötä toisten kansalaisjärjestöjen kanssa. Hankkeet ovat sekä tuottaneet järjestölle tietoa että olleet sille väline välittää omaa asia- ja kokemusosaamista muille toimijoille. Lisäksi hankkeet ovat vahvistaneet järjestön verkostoitumista toisten kansalaisjärjestöjen kanssa.

Hankkeista saatua tietoa on välitetty koko järjestön monin eri tavoin: osallistujien osaamis- ja kokemustietona sekä hankkeiden tuottamien aineistojen ja Eläkeläinen-lehden välityksellä.

Kehittämishankkeiden valmistelu (suunnittelu, verkostoituminen, kumppanuussopimukset, arviointi, hankehakemukset) on vaativaa työtä, jota tehdään muun työn lomassa ilman erillisiä rahoitusta, puhumattakaan erillisistä henkilöresursseista. Kuitenkin päärahoittaja Ray asettaa hankevalmistelulle kasvavia vaatimuksia. Tämä on ongelmallista, sillä ilman Ray:n hankerahoitusta toiminnan kehittäminen ajan vaateita vastaavaksi ei onnistu. Niukoilla voimavaroilla hankevalmistelu ei kuitenkaan välttämättä yllä rahoittajan edellyttämälle tasolle.

Järjestön hankkeet etenivät tavoitteiden suuntaisesti. Hankkeista raportoitettiin rahoittajalle aikataulussa.

7. Järjestötoiminta

Järjestöllisiä toimintavuoden päätehtäviä olivat Kohti edustajakokousta -aluekierroksen toteuttaminen, edustajakokouksen valmistelu ja toteuttaminen, Porin kulttuuri- ja retkeilypäivien valmistelu ja toteuttaminen sekä aluejärjestöjen neuvottelupäivien järjestäminen. Toimintasuunnitelman ulkopuolelta tehtäväksi tuli lisäksi 8.10.2015 Helsingin Kansalaistorilla järjestetyn mielenilmauksen organisoiminen yhdessä Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL:n kanssa.

Toimintavuonna käynnistettiin vuoden 2017 kesäpäivien valmistelut: etsittiin tapahtumapaikkakunta, solmittiin yhteistyösuhteita tapahtumapaikkakunnalla, sekä allekirjoitettiin tapahtumaan liittyvät sopimukset Holiday Club Oy:n kanssa.

Jäsenyhdistyksille toimitettiin kaikkiaan seitsemän jäsenkirjettä. Kirjeisiin sisältyi yhdistysten ja järjestön sääntömääräisiin kokouksiin liittyviä aineistoja ja ohjeita, materiaaleja Porin kulttuuri- ja retkeilypäivistä, koulutustiedotteita, edustajakokouksen vastaukset aloitteisiin sekä Eläkeläiset ry:n vuoden 2016 toimintasuunnitelma.

Järjestötoiminta kuuluu järjestösihteerin vastuualueeseen hallituksen ja toiminnanjohtajan ohjauksessa. Jäsenyhdistyksille suunnattuun tiedottamiseen osallistuvat kaikki toimitsijat, samoin osaan järjestöohjausta. Toimistonhoitaja ja toimistosihteeri vastaavat rekisterien ylläpidosta ja päivityksistä jäsenpalveluna paikallisyhdistyksille ja aluejärjestöille. Heidän tehtävänä on lisäksi aineistotilausten vastaanotto ja postitus sekä yleinen puhelinpalvelu.

7.1. Kohti edustajakokousta -työpäivät ja edustajakokous 11.-12.5.

Kohti edustajakokousta -työpäivillä perehdyttiin edustajakokouksen työskentelyyn ja jäsenten aloiteoikeuden merkitykseen osana järjestön toiminnan painopisteiden valintaa. Työpäivillä käytiin lisäksi keskustelua eduskuntavaaleista mahdollisuutena tuoda esille järjestön ikääntymispoliittisia tavoitteita. Työpäivillä keskusteltiin myös valmis-

Pohjanmaan aluejärjestön Kohti edustajakokousta-työpäivä pidettiin Pietarsaareissa.

tautumisesta Porin kulttuuri- ja retkeilypäiville ja pohdittiin liikuntatoiminnan määrällistä ja laadullista kehittämistä paikallisyhdistyksissä.

Työpäivät järjestettiin 29.1.-20.2. välisenä aikana kaikissa 14:ssä aluejärjestössä. Kaikkiaan työpäiviä oli kuusitoista kun Savossa ja Jokilaaksojen alueella tilaisuuksia oli kaksi. Tilaisuuksissa tavoitettiin yhteensä 154 jäsenyhdistystä ja niistä 316 aktiivista toimijaa.

Edustajakokous linjasi järjestön tulevien vuosien toimintaa: 2016 syystapaaminen tai alueellisten tapaamisten sarja, 2017 kesäpäivät, 2018 edustajakokous, 2019 järjestön 60-vuotisjuhluvuosi.

Edustajakokousedustajille toimitettiin ennakoon arviointilomake järjestön tiedottamisesta. *Tiivistelmä tuloksista ks. luku 6. Viestintä ja tiedottaminen.*

7.2. Porin kulttuuri- ja retkeilypäivät 9.-11.6.2015

Porin kulttuuri- ja retkeilypäiville valmistautuminen jatkui koko kevään kurseilla ja alueharjoituksissa, ja niistä tiedotettiin Eläkeläinen-lehden sivuilla sekä yhdistyspostissa. *Koulutukset ks. luku 5. Kulttuuri ja koulutus. Tapahtumatiedottaminen ks. luku 6. Viestintä ja tiedottaminen.*

Kulttuuri- ja retkeilypäiville osallistui kaikkiaan noin 1400 järjestön jäsentä ja ystävää. Melkoisen veron osallistujamäärään aiheutti Sokos-hotelliketjun täysin odottamaton päätös karsia majoitus-

Valokuvanäyttelyn ripustusta Porin kaupunginkirjastossa. Kallion-Vallilan Eläkeläisten valokuvakerhon Toivo Koi-visto ja Eläkeläiset ry:n järjestösihteeri Anu Mäki tarkastelevat kuvasatoa. Oikealla Vaasan Eläkeläisten digikuva-kerhon vetäjä Raimo Vahtera linjaa kuvien paikkaa.

paikkojensa määrää. Tästä johtuen tapahtumaan jo ilmoittautuneille 100–120 osallistujalle ei pystytty tarjoamaan majapaikkaa.

Tapahtuma tarjosi runsaan paletin erilaisia ohjel-mia, joihin osallistuttiin oman kiinnostuksen mu-kaan. Avajaiset ja pääjuhla Porin urheilutalolla keräsivät runsaimmat osallistujamäärät: avajaisia seurasi noin 1100 katsojaa, pääjuhlaa noin 1200 katsojaa.

Järjestön tärkeiden yhteistyökumppaneiden Kan-san Sivistystyön Liiton ja Kansan Arkiston tieto-luokat Kuninkaanhaan koululla kokosivat kiin-nostuneita kävijöitä, samoin Eläkeläiset ry:n oma tietoluokka, jossa erityisesti Suuri eläkeremontti-keskustelu herätti paljon mielenkiintoa.

Herralahden koululla eri alojen näytteilleasetta-jat kokosivat paljon kiinnostunutta yleisöä. Myös koulun pihalle tuotujen vanhojen moottoripyörien ja moottoripyöräilyveteraanien ympärillä kävi kova kuhina. Tunnelma oli hyvin lämmin keskiviikkona koululla järjestetyissä päivätansseissa, joissa jalalla pani koreasti yli 400 tanssijaa. Kotiinlähtöpäivän päätöstilaisuuteen Porin kävelykadun Eetunau-kiolle kokoontui noin 550 katsojaa.

Porin kaupunginkirjaston avuliaasti mahdollista-ma pienimuotoinen valokuvanäyttely herätti kiin-

”Talkooväki hoiti hommansa kiitettävällä tavalla. Kaikkiaan talkoolaisia oli runsaat 60 satakuntalaisista yhdistyksistä.”

nostusta kirjaston asiakkaiden keskuudessa ja myös osa kulttuuri- ja retkeilypäivien osallistujista löysi tiensä näyttelyyn.

Talkooväki hoiti hommansa varsin kiitettävällä tavalla. Kaikkiaan talkoolaisia oli runsaat 60 sata-kuntalaisista yhdistyksistä. He vastasivat järjestyk-sen- ja kulunvalvonnasta, vieraiden opastamisesta, kahvipysäkin toiminnasta sekä erinäisistä järjes-telytehtävistä. Talkoolaisille järjestettiin Porissa 26.10. palaute- ja kiitostapaaminen lounaan mer-keissä.

Kulttuuri- ja retkeilypäivillä julkistettiin vuoden 2017 kesäpäivien tapahtumapaikkakunta ja paik-ka, Sotkamon Vuokatti, ja aloitettiin tapahtuman markkinointi.

Satakuntalaiset Margit Suominen, Tarja Korhonen, Asko Pietilä, Sinikka Fallström ja Terttu Viinamäki toivottelivat huhtikuussa Eläkeläiset ry:n väkeä ter-vetulleiksi Porin kulttuuri- ja retkeilypäiville.

Kulttuuri- ja retkeilypäivät Porissa

Kulttuuri- ja retkeilypäivien järjestämisessä avusti Porin Seudun Matkailu MAISA Oy. Maisa vastasi hyvin sille uskottuista teh-tävistä ja sen paikallistuntemus ja joustavuus oli suureksi avuksi varsinaisina tapahtumapäivinä. Tapahtuman valmisteluun ja to-teuttamiseen osallistuneen Maisan henkilökunnan kanssa käy-tiin arviokeskustelu 26.10.

Arviotiedon saamiseksi tapahtuman onnistumisesta Eläke-läiset ry lähetti tapahtuman jälkeen kyselylomakkeen 57:lle ryhmänvetäjälle. Vastauksia saatiin 33 kappaletta, jolloin vas-tausprosentiksi saatiin 57,8%. Vastajia pyydettiin arvioimaan kouluarvosanoin eri osatapahtumien onnistumista ja tapahtu-matiedottamista. Kokonaiskeskiarvoksi saatiin 8,5. Kiitettävään arvosanaan ylsivät päivätanssit ja Eetunaukiion päätöstilaisuus, miltei kiitettävänä pidettiin ruokailujen järjestelyjä ja ruokaa sekä pääjuhlaa. Eniten parannettavaa löydettiin pääjuhlan har-joituksista ja opasteista tapahtumapaikalla.

7.3. Aluejärjestöt

Aluejärjestöjen neuvottelupäivät järjestettiin Kuntorannassa 11.-14.10. Mukana olivat kaikki 14 aluejärjestöä ja niistä 26 osallis-tujaa. Neuvottelupäivillä arvioitiin edustajakokousta sekä 8.10. Helsingissä järjestettyä mielenilmausta, sen saamaa näkyvyyttä ja vaikutuksia. Neuvottelupäivillä käytiin lisäksi vilkasta keskus-telua Suomen pakolaistilanteesta. Keskustelun lopputulemana neuvottelupäivät antoi tukensa NSK:n hallituksen aihetta kos-kevalla julkilausumalle, ja lähetti Eläkeläinen-lehdelle yhteenve-don keskustelustaan, joka julkaistiin lehden numerossa 6/2015.

Neuvottelupäivillä tutustuttiin lisäksi järjestön vuoden 2016 toimintasuunnitelmaan ja uusiin järjestöaineistoihin, valmis-teltiin aluetoimikuntien työpäiviä sekä sovittiin Kuntorannassa 29.8.–4.9.2016 järjestettävien syystäräyksien organisoimisesta, perehdyttiin ns. toimintatonniin hakuprosessiin, luotiin katse Vuokatin 2017 kesäpäivien ja Suomi 100 – Työllä rakennettu-tapahtuman valmisteluihin ja kuultiin katsaus ikääntymispoli-tiikan ajankohtaisista kysymyksistä.

Aluejärjestöiltä kootut toimintatilastot (ks. sivu 38) kertovat vi-reästä toiminnasta. Vastaukset saatiin 13:lta aluejärjestöltä. Ta-paamisia poliitikkojen ja virkamiesten kanssa on järjestetty 29. Juhlia aluejärjestöt ovat järjestäneet 34 ja niissä on ollut 3942 osallistujaa. Aluejärjestöt järjestivät 28 koulutusta ja niissä oli 504 osallistujaa. Aluejärjestöissä vapaaehtoisia toiminnan järjes-täjiä ja vastuhenkilöitä on ollut kaikkiaan 808. Arviolta 57% toimintoihin osallistuneista oli naisia ja 43% miehiä.

Järjestöpalveluille ja toiminnan ohjaukselle 9 aluejärjestöä antoi arvosanan hyvä, 4 aluejärjestöä arvosanan tyydyttävä. Toimin-

”Kulttuuri- ja retkeilypäivillä julkistettiin vuoden 2017 kesä-päivien tapahtumapaikkakunta ja paikka, Sotkamon Vuokatti, ja aloitettiin tapahtuman markki-nointi.”

nan monipuolisuutta piti hyvänä 9 aluejärjestöä, samoin toiminnan demokraattisuutta, vastaavasti tyydyttävänä kolme aluejärjestöä.

7.4. Paikallisyhdistykset

Eläkeläistoiminnan ydin ovat paikallisyhdistykset. Niiden toimintaa selvitettiin lomakkeella. Lomakkeen palautti 137 yhdistystä (2014 palauttaneita oli 121). Yhdistyksiä on kaikkiaan 226 (ks. sivu 39).

Paikallisyhdistysten toiminnan ohjaukseen (johtokunnissa, harrastusryhmien tms. vetäjinä) osallistui kaikkiaan 3 184 vapaaehtoista. Erilaisissa talkootehtävissä oli mukana 2 940 vapaaehtoista. Monikulttuurisissa tilaisuuksissa osallistujia oli kaikkiaan 850. Viikkokerhoja on järjestetty 3 350 kertaa ja niissä on ollut mukana 73 577 osallistujaa. Harrastusryhmien kokoontumisia on ollut 6 134 ja niissä osallistujia 39619. Yhdistysten järjestämä ystävätoiminta on tavoittanut 10 308 vanhusta. Vastaaajayhdistyksillä on ollut kaikkiaan 175 edustajaa vanhusneuvostoissa.

Rekisteröityjä paikallisyhdistyksiä oli vuoden lopussa 226 ja aluejärjestöjä 14. Henkilöjäseniä paikallisyhdistykset kirjasiivat vuoden lopussa 33 053 (2014: 36 036) ja yhteisökannatusjäseniä 32. Sukupuolijakauma on vakiintunut: naisia on 61% ja miehiä 39%.

Palautteissa 72 paikallisyhdistystä piti järjestöpalveluja ja toiminnan ohjausta hyvänä, 56 tyydyttävänä, 1 huonona, viisi yhdistystä ei vastannut kysymykseen. Toimintaa piti monipuolisena 73 yhdistystä, tyydyttävänä monipuolisena 54 yhdistystä, yksi huonona, viisi ei vastannut kysymykseen. Eläkeläiset ry:n toiminnan demokraattisuutta piti hyvänä 76 yhdistystä, tyydyttävänä demokraattisena 49 yhdistystä ja 3 yhdistystä huonona, seitsemän ei vastannut kysymykseen.

Järjestön työntekijät osallistuivat vuoden aikana 33:een paikallisyhdistysten tilaisuuteen.

7.5. Heikoimman puolella -mielenilmaus 8.10. Kansalaistorilla Helsingissä

Päätöksen synnyttyä mielenosoituksen järjestämisestä alkoi pikainen organisointi. Osallistumiskutsu mielenilmaukseen välitettiin ensivaiheessa järjestön kotisivujen kautta, sitten kirjeitse. Kutsujen lähettämisen rinnalla valmisteltiin tapahtuman teknisiä edellytyksiä, käytiin läpi lupaprosessia ja värvättiin mukaan niin esiintyjä kuin talkoolaisiakin. Lisäksi kannustettiin alueellisia toimijoita organisoimaan kuljetuksia mielenosoitukseen.

Korson Eläkeläisten kuoro Simo Ronkaisen johdolla esiintymässä kerhotapahtumassa.

Lahden Eläkeläiset vietti helmikuussa 55-vuotisjuhlia.

”Eläkeläistoiminnan ydin ovat paikallisyhdistykset.”

Tapahtuma kokosi runsaat 2500 mielenosoittajaa. Eläkeläiset ry:n yhdistyksistä paikalle tultiin seuraavilta paikkakunnilta: Forssa, Heinola, Humppila, Hämeenlinna, Jokioinen, Lahti, Loppi, Orimattila, Riihimäki, Ryttylä, Somero, Sysmä, Jyväskylä, Jämsä, Laukaa, Muurame, Saarijärvi, Säynätsalo, Kangasala, Kuru, Lempäälä, Mänttä-Vilppula, Nokia, Ruovesi, Sastamala, Tampere, Viiala, Valkeakoski, Vammala, Virrat, Ylöjärvi, Jurva, Kauhajoki, Kokkola, Lapua, Vaasa, Eura, Pori, Rauma, Iisalmi, Kuopio, Kuortti, Lapinlahti, Mikkeli, Siilinjärvi, Varkaus, Helsinki, Hyvinkää, Inko, Jokela, Nummela, Porvoo, Vantaa, Halikko, Kaarina, Piikkiö, Raisio, Turku, Uusikaupunki, Joensuu, Tuusniemi, Lauritsala, Ykspihlaja ja Seinäjoki.

Seitsemän eduskuntaryhmistä käytti mielenilmauksessa puheenvuoron.

7.6. Viikkokerhojen ja ystävätoiminnan kehittäminen ja toimintatoni

Eläkeläiset ry sai RAY:ltä kohdennettua jäsenjärjestöavustusta, ns. toimintatonnirahaa 20 000 euroa. Se kohdennettiin hakemusten perusteella paikallisyhdistyksille ja aluejärjestöille viikkokerhotoiminnan ja ystävätoiminnan jatkuvuuden turvaamiseen, toiminnan vetäjien voimavaraistamiseen ja toimintojen kehittämiseen.

Toiminta-avustusta haki yhteensä 39 jäsenyhdistystä (yhteenlaskettu hakusumma 33 434 euroa), joista 27:lle myönnettiin avustus. Kolmelletoista hakijalla myönnettiin 1000 euroa, lopuille 14:lle hakijalle 500 euroa. Valtaosa hakemuksista oli perusteltuja, mutta käytettävissä olevalla määrärahalta kaikkiin hakemuksiin ei voitu vastata myöntävästi.

Tälläkin hakukierroksella oli nähtävissä, että hakijoita tulee opastaa enemmän avustushakemusten laatimisessa: hakemuksissa oli puutteellisuuksia ja osalla hakijoita vaikeuksia hahmottaa käyttökohdetta. Tästä syystä asia oli vahvasti esillä aluejärjestöjen neuvottelupäivillä: aluejärjestöjen roolia hakemisen ohjauksessa pyrittiin kasvattamaan.

Syksyllä kaikille avustuksen saajille lähetettiin raportointi- ja tilityslomakkeet, joiden viimeiseksi palautuspäiväksi kirjattiin 15.2.2016.

7.7. Matkat sekä loma- ja virkistystoiminta

Matka- ja virkistystoiminnan merkitys on yhdistyksissä suuri. Ryhmämuotoinen matkatoiminta tuo osallistujille turvallisuutta ja madaltaa osallistumiskynnystä. Järjestö ohjaa tästä syystä jäsenistöä ryhmämatkailun järjestämiseen ja kehittämiseen järjestettävillään kursseilla ja erilaisissa tapaamisissa.

Paikallisyhdistykset ja aluejärjestöt harjoittivat aktiivista matka-, loma- ja virkistystoimintaa. Paikallisyhdistykset järjestivät matkoja, retkiä ja vierailuja 1 106 kappaletta ja niillä oli mukana 21 424 osallistujaa. Aluejärjestöt järjestivät matkoja ja retkiä yhteensä 61 ja niillä oli 1314 osallistujaa.

Solaris-lomien kanssa tehdyn kumppanuussopimuksen pohjalta Eläkeläiset ry tiedotti jäsenyhdistyksilleen Solaris-lomien tarjoamista tuetuista ryhmälomista. Ryhmälomavaroituksia tehtiin Solarikselle runsaasti. Solaris-lomat ei kuitenkaan pystynyt tarjoamaan lomatukea kaikille tukikriteerit täyttäneille hakijaryhmille. Paikallisyhdistykset jakoivat lisäksi jäsenilleen lomatukihakemuksia ja avustivat niiden täyttämässä.

7.8. Monikulttuurinen teemme yhdessä toiminta (2015–2018)

Järjestö toteuttaa monikulttuurista toimintaa Raaha-automaattiyhdistyksen avustuksella. Koordinoimme paikallista yhteistoimintaa Eläkeläiset ry:n yhdistysten ja ikämaahanmuuttajien välillä. Yhteistoiminta jatkui kuudella paikkakunnalla. Suosittuja toimintamuotoja olivat vastavuoroiset vierailut (13 kertaa) kerhossa ja juhlissa, retket (7 kertaa), keskustelukerhot (32 kertaa), kokkaus ja liikuntatoiminta. Tilaisuuksiin osallistui 850 henkeä.

Tampereella järjestimme iäkkäiden liikuntapäivän Kaukajärvellä. Tamperelaiset jatkoivat keskusteluvierailuita Aikuiskoulutuskeskuksen kotoutta-

”Matka- ja virkistystoiminnan merkitys on yhdistyksissä suuri. Ryhmämuotoinen matkatoiminta tuo osallistujille turvallisuutta ja madaltaa osallistumiskynnystä.”

misryhmissä ja iäkkäiden somalialaisten luona. Vierailuja jatkettiin myös Aikuiskoulutuskeskuksen kotouttamisryhmissä. Jyväskylässä järjestettiin juhla, retkiä ja vastavuoroisia vierailuja Monikko ry:n iäkkäiden kanssa. Kapeenkosken leiripäivään osallistui noin 50 iäkästä. Kontulan Eläkeläiset ry kutsui Helsingissä kiinalaisia iäkkäitä keilaamaan ja venäjänkielisiä laulamaan. Kuopiossa iäkkäitä maahanmuuttajia oli mukana yhdistyksen retkillä ja juhlissa. Yhteistoiminta aloitettiin Kalinka kuoron kanssa. Keravalla järjestettiin yhteinen ulkoliikuntapäivä Keinukalliolla. Ulkoilemassa oli noin 50 henkeä.

Järjestimme yhteistyössä Helsingin kaupungin ja kumppanien kanssa kaksi palveluinfopäivää somalialaisille iäkkäille. Päivissä hyödynsimme edellisenä vuosina venäjänkielisiä kehittämäämme tapaa jakaa tietoa omalla äidinkielellä. Tietoa sosiaali- ja muista palveluista tuli kuuntelemaan yhteensä 80 henkeä. Yhteistyössä järjestimme niin ikään iäkkäiden monikulttuurisen juhlan Myllypuron palvelukeskuksessa ja naisten hemmottelupäivän Munkkiniemen palvelukeskuksessa. Juhlaan osallistui yli 100 ja hemmottelupäivään 45 henkeä.

Helsingissä kokoontui viikoittain iäkkäiden somaliesten suomen kielen ryhmä ja monikulttuurinen naisten liikuntaryhmä. Ryhmiin osallistui noin 10 ikämiestä ja noin 20 ikänaista. Ryhmät kokoontuivat vuoden aikana yhteensä 57 kertaa.

Paikallisyhdistysten työryhmät ja tukihenkilökoulutus

Yhteistoiminnan muodot ja sisällöt suunniteltiin paikallisyhdistysten työryhmissä niiden omien valmiuksien pohjalta. Paikallisyhdistysten työryhmät kokoontuivat Tampereella, Kuopiossa, Keravalla, Jyväskylässä ja Helsingissä, yhteensä 16 kertaa. Uutena toimintaan tuli mukaan Keravan Eläkeläiset ry. Monikulttuurisen toiminnan vetäjiä oli yhteensä 45. Työryhmät pitivät yllä yhteyksiä paikallisiin verkostoihin ja ikääntyneisiin maahanmuuttajiin.

Syksyllä järjestimme tukihenkilötapaamisen kaikille monikulttuurisessa toiminnassa mukana oleville yhdistyksille. Tapaamiseen osallistuttiin Helsingistä, Tampereelta, Jyväskylältä, Kuopiosta, Iisalimesta, Rovaniemeltä, Oulusta, Keravalta, Järvenpäästä ja Varkaudesta. Nopeasti kasvanut turvapaikanha-

Kontulan Eläkeläiset ry kutsui Helsingissä kiinalaisia iäkkäitä keilaamaan. (Kuva: Hannu Hurme)

kijoiden aalto loi tarpeen käsitellä yhdistyksissä muuttoliikkeen taustoja. Turvapaikanhakijoiden arjesta kertoi tapaamisessa monikulttuurisuuskeskus Kompassi Kuopiosta.

Esittelimme järjestön kehittämää yhteistoimintamallia sekä kokemuksia iäkkäiden maahanmuuttajien arjesta Suomen muistiasiantuntijat ry:n Muistikävely -seminaarissa.

Yhteistyöverkostot

Yhteistyöverkostot ovat tärkeitä maahanmuuttajien tavoittamiseksi. Monikulttuurisen toiminnan suunnittelija oli mukana kahdessa pääkaupunkiseudun yhteistyöverkostossa, Pakolaisapu ry:n VeTo-verkostossa ja Helsingin itäisen palvelualueen Itäpa-Mova-verkostossa. Jaoimme kokemuksia hyvisistä käytännöistä eurooppalaisten kollegojen kanssa ENIEC-verkoston tapaamisessa Istanbulissa.

Viestintä

Saimme mediassa näkyvyyttä Tampereen liikunta-tapahtuman ansiosta. Tapahtuma uutisoitiin paikallislehdessä. Suomen muistiasiantuntijat ry:n Memo lehti julkaisi artikkelin ENIEC -verkostosta innostusta ja inspiraatiota monikulttuurisuustyöhön. Artikkelin maahanmuuttajien huomioon ottamisesta valtion liikuntapolitiikassa (*Muutosta liikkeellä! – liikuttaako se kaikkia, Suomeen muuttaneitakin?*) ilmestyi Liikunnan ja kansanterveyden edistämis-

säätiön kustantamassa *Liikunta kansalaisten elämäntulussa* -kirjoituskokoelmassa.

Eläkeläinen-lehdessä oli vuoden aikana 5 artikkelia, joissa kerrottiin monikulttuurisista tapahtumista eri paikkakunnilla sekä uussuomalaisen ikäihmisten tuen tarpeesta. Eläkeläiset ry:n monikulttuurisen toiminnan kotisivut päivitettiin raporteilla ja uusimmilla selvityksillä.

Arviointi

Toimintavuonna saimme mukaan uusia yhdistyksiä ja vapaaehtoisia. Tieto järjestömmme monikulttuurisesta toiminnasta on välittynyt aikaisempaa paremmin yhdistykseltä toiselle. Toiminnassa mukana olevissa yhdistyksissä työryhmät ovat vahvistuneet. Muutamalla paikkakunnalla toiminta on vaarassa hiipua, koska vastuu kontaktien ylläpidosta on jäänyt työryhmän sijan yksittäisten henkilöiden harteille.

Tukihenkilötapaamiset ovat tärkeitä. Ne ovat vapaaehtoisten vastavuoroisia kohtaamispaikkoja, joissa on voitu oppia, jakaa ja purkaa toimintaan liittyviä erilaisia tunteita. Suomeen tulneiden turvapaikanhakijoiden suuri määrä puhutti yhdistysten jäseniä. Tukihenkilötapaamisessa voitiin nopeasti reagoida tarpeeseen saada ja jakaa tietoa tulijoiden määristä ja taustoista. sekä keskustella pelosta ja vihapuheesta. Tiedon saanti koettiin tarpeellisena ja rauhoittavana.

Yhteistyön ansiosta paikalliset tapahtumat järjestyivät. Ideointi on muuttunut yhä enemmän suunnittelijan työstä paikallisyhdistysten omaksi aloitteellisuudeksi. Kumppaneiden kanssa tehdyt selvitykset ja kannanotot ovat tehneet näkyväksi monikulttuuristen vanhuspalveluiden kehittämistarpeita. Vanhusneuvoston oppaaseen kirjoitimme lisäyksiä vähemmistöön kuuluvien iäkkäiden nä-

kökulmista. Osallistuimme myös *Näkökulmia digitalisaation vaikutuksista ikääntyvien arkeen* -oppaan kirjoittamiseen. Kehittämistarpeena on edelleen parantaa vanhusneuvostojen tietoisuutta vähemmistöön kuuluvista ikäihmisistä.

Vapaaehtoisten oman arvion mukaan toiminta on koettu tarpeelliseksi ja sisällöltään avartavaksi. Se on lisännyt ymmärrystä toisenlaisesta kulttuurista ja tavoista. Ajan tuomat ystävyyssuhteet näkyvät jo yhteistoiminnassa. Tukihenkilökoulutus ja pieni rahallinen tuki tapahtumien järjestämiselle on ollut onnistumisen kannalta tärkeää. Järjestön monikulttuurisesta toiminnasta vastaa monikulttuurisuus-työn suunnittelija.

7.9. Arvio järjestötoiminnasta

Kirjallisen arviotiedon lisäksi palautetta järjestöohjauksen vaikutuksista saatiin kasvokkaisissa kohtaamisissa kokouksissa, koulutuksissa ja neuvottelupäivillä. Järjestön työntekijät arvioivat lisäksi toimintaa suunnittelukokouksissaan. Vuoden kärkehtävistä laadittiin järjestöjohdolle kirjalliset ja numeraaliset raportit arviokeskustelun pohjaksi.

Kohti edustajakokousta -työpäivät ja edustajakokous onnistuvat hyvin. Osallistujamäärät olivat korkeita ja osallistujien aktiivisuus ja aloitteellisuus tilaisuuksissa oli hyvällä tasolla. Kritiikin kärki osui edellisen vuoden tapaan käsiteltävien asioiden suureen määrään ja ajan niukkuuteen: vapaalle keskustelulle, ideoinnille ja oman toiminnan arvioinnille kaivattiin lisää aikaa.

Aluejärjestöjen neuvottelupäivien ohjelmaa pidettiin hyvänä. Erityisesti osallistujat arvostivat päivällä pidennettyä työskentelyaikaa. Lisäaika antoi mahdollisuuden keskusteluun ja kokemusten jakamiseen.

Heikoimman puolella -mielenilmausta pidettiin tärkeänä avauksena järjestön etutoiminnassa, vaikka valmistelu nopealla aikataululla olikin haasteellista. Valittu päivä aiheutti vähän harmistusta: samanaikaisesti oli meneillään Vanhusten viikko ja monilla yhdistyksillä oli siihen liittyviä aikaisempia sitoumuksia, mikä verotti osallistujamäärää. Tilaisuutta pidettiin tarpeellisena ja hyvin järjestettynä. Mukana olleet ilmaisivat suoraan tapahtumassa tyytyväisyytensä.

”Toimintavuonna saimme monikulttuuriseen toimintaan mukaan uusia yhdistyksiä ja vapaaehtoisia. Tieto järjestömmme toiminnasta on välittynyt aikaisempaa paremmin yhdistykseltä toiselle.”

Toimintatilastot – aluejärjestöjen yhteenveto

	2015	2014
Vastanneiden aluejärjestöjen määrä	13	14
Aluejärjestöjä yhteensä	14	14
Vapaaehtoistyö/toiminnan järjestäjät		
Talkooväkeä	271	188
Harrastusryhmien vetäjiä	84	10
Alueellisissa yhteistyöelimissä hlöä	24	68
Aluetoimikunta (varsinaisia ja varajäs.)	503	439
Toiminta		
Tehtyjä matkoja, retkiä ja vierailuja	61	32
Harrastusryhmien kokoontumisia	111	18
Järjestettyjä juhlia	34	17
Itse järjestettyjen koulutusten lkm	28	28
Kansainvälisen toiminnan tapahtumia	2	2
Järjestettyjen kokousten lkm	139	125
Harrastusryhmät		
Harrastusryhmien lkm	9	10
Toimintaan osallistuneita		
Matkoille, retkille, vierailuille	1314	1152
Harrastusryhmiin	140	232
Juhliin	3942	2993
Itse järjestettyyn koulutukseen	504	582
Kokouksiin	2335	2161
Arviolta kaikista toimintaan osallistuneista	naisia 57 %, miehiä 43 %	naisia 60 %, miehiä 40 %
Vaikuttaminen yhteiskuntaan		
Politiikkojen ja virkamiesten tapaamiskertoja	29	38
Viranomaisille/poliitikoille tehtyjen aloitteiden/esitysten määrä	20	21
Esitteiden ja/tai lehtien jakamiskertojen lukumäärä	17	49
Esiintymisiä lehdissä tai muissa medioissa	47	35
Tapahtumiin/messuille osallistumiskertoja	23	25

Tyytyväisyys järjestöpalveluihin ja Eläkeläiset ry:n päätöksentekoon

	Hyvä	Tyydyttävä	Hyvä	Tyydyttävä
Järjestöpalvelut ja toiminnan ohjaus	9	4	11	3
Toiminnan monipuolisuus	9	3	10	4
Eläkeläiset ry:n toiminnan demokraattisuus	9	3	10	4

Toimintatilastot – paikallisyhdistysten yhteenveto

	2015	2014
Vastanneita yhdistyksiä	137	121
Yhdistyksiä kaikkiaan	226	226
Vapaaehtoistyö		
Talkooväkeä	2940	2615
Harrastusryhmien vetäjiä	547	510
Ystävätoimintaa toteuttaneiden lkm	1071	867
Monikulttuurisen toiminnan vetäjiä	45	44
Johtokunta (varsinaisia ja varajäseniä)	1521	1396
Toiminta yhdistyksissä		
Viikkokerho tapaamisia	3490	3350
Matkat, retket ja vierailut	1106	1828
Harrastusryhmien kokoontumisia	6134	5630
Itse järjestettyjä juhlia	397	338
Ystävätoiminnan toimintakertoja	817	465
Itse järjestettyjä koulutustilaisuuksia	157	162
Monikulttuurisia tilaisuuksia	38	34
Kokousten lkm	1239	1147
Harrastusryhmät		
Voimistelu- ja liikuntaryhmiä	492	527
Laulu-, kuoro ja musiikkiryhmiä	214	334
Muita harrastusryhmiä	157	114
(Muita harrastusryhmiä olivat mm. askartelu/käsityö, Boccia, Keilaus, ATK-kerhot, muistelo, lavatanssi, ohjelmaryhmät, kuntosali, senioritanssit, jumppa, laulu, lukunurkka, muistikerho jne.)		
Toimintaan osallistuneet henkilöt		
Viikkokerho tapaamisiin osallistui	78316	73577
Matkoille, retkille ja vierailuille	21424	19796
Harrastusryhmiin	39619	39430
Omiin juhliin	24258	19932
Ystävätoiminnan kohteena	10308	10759
Itse järjestettyyn koulutukseen osallistui osallistui	2366	2095
Monikulttuurisiin tilaisuuksiin tms. osallistui	850	952
Kokouksiin osallistui	13849	13291
Arviolta kaikista toimintaan osallistuneista	naisia 68 %, miehiä 32 %	naisia 60 %, miehiä 40 %
Vaikuttaminen yhteiskuntaan		
Nimetty edustaja vanhusneuvostoon	175 henkilöä	155 henkilöä
Politiikkojen ja virkamiesten tapaamisia	262	186
Kunnalle tehtyjen aloitteiden/esitysten lukumäärä	74	64
Esitteitä/lehtiä jaettiin kertaa	255	747
Esiintymiset lehdissä/paikallisradiossa	798	996
Tapahtumiin/messuille osallistuttiin krt	191	213

Tyytyväisyys järjestöpalveluihin ja Eläkeläiset ry:n päätöksentekoon

	Hyvä	Tyydyttävä	Huono	Hyvä	Tyydyttävä	Huono
Järjestöpalvelut ja toiminnan ohjaus (5 yhdistystä ei vastannut)	72	56	1	74	42	(5 yhdistystä ei vastannut)
Toiminnan monipuolisuus (5 yhdistystä ei vastannut)	73	54	1	73	43	(5 yhdistystä ei vastannut)
Eläkeläiset ry:n toiminnan demokraattisuus (7 yhdistystä ei vastannut)	76	49	3	76	39	1 (5 yhdistystä ei vastannut)

8. Viestintä ja tiedottaminen

8.1. Viestinnän suunnittelu, toteutus ja tärkeimmät teemat

Järjestön viestinnästä vastasi hallituksen ja toiminnanjohtajan alaisuudessa tiedottaja-toimitussih-teeri. Sisäisessä viestinnässä myös muilla työntekijöillä, erityisesti järjestö-, koulutus- ja toimistosihteerillä, oli tärkeä rooli. Ulkoista viestintää on aktiivisesti toteutettu toiminnan eri alueilla, mm. monikulttuurisessa toiminnassa ja liikunnassa. Järjestön sisäisen viestinnän keskeistä osaa, järjestöohjausta ja siinä käytettäviä yhdistyskirjeitä, käsitellään vuosikertomuksen kohdassa *Järjestötoiminta*.

Hallituksen käsittelemät viestinnän ja tiedotuksen suunnitelmat valmisteltiin tiedottaja-toimitussih-teerin ja toiminnanjohtajan esittelyn pohjalta järjestön työntekijöiden suunnittelupalaverissa tammi-kuussa ja elokuussa.

Järjestön ulkoisessa tiedottamisessa tähdennettiin alueellisten ja paikallisten tiedotusvälineiden merkitystä. Eläkeläiset ry:n näkemykset ja kommentit toimitettiin medialle lähinnä tiedotteina puheenjohtajan ja muiden luottamushenkilöiden puheista ja lausunnoista. Lisäksi tiedotettiin laajalla jakelulla mm. edustajakokouksen valinnoista ja kannanotoista, Porin kulttuuri- ja retkeilypäivistä sekä Heikoimman puolella -mielenosoituksesta. Kaikkiaan tiedotteita lähetettiin vuoden aikana 20.

Yhdistysten ja aluejärjestöjen tiedottajia ohjattiin enimmäkseen henkilökohtaisten kontaktien ja neuvonnan kautta.

Toimintavuonna 2015 järjestön viestintä

- tuotti ja julkaisi Eläkeläinen-lehteä
- tuki viestintästrategian mukaisesti paikallisyhdistysten ja aluejärjestöjen tiedottamista
- kertoi jäsenistölle ja tiedotti medialle järjestön 19. edustajakokouksen päätöksistä.
- tiedotti etukäteen ja kertoi Porissa järjestettyjen

kulttuuri- ja retkeilypäivien tapahtumista.

– kertoi jäsenistölle ja tiedotti medialle 8. lokakuuta Helsingissä järjestetystä Heikoimman puolella -mielenosoituksesta ja sen teemoista. Heikoimman puolella -tiedotusta toteutettiin yhteistyössä Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL:n tiedotuksen kanssa.

– tiedotti järjestön muista omista ja yhteistyöhankkeista

8.2. Eläkeläinen-lehti

Eläkeläiset ry:n jäsenetuihin kuuluvaa Eläkeläinen-lehteä julkaistiin seitsemän numeroa. Sivumäärä vaihteli 28:sta 52:een, ollen keskimäärin 36 sivua. Eläkeläinen jaettiin postitse järjestön jäsenille sekä erikseen tilauksen tehneille yksittäisille henkilöille ja yhteisöille. Monet Eläkeläiset ry:n yhdistykset tilasivat lehteä vanhusten hoitolaitoksiin ja palvelukeskuksiin.

Lehden tuorein numero sekä vuosikerrat vuodesta 2009 lähtien ovat myös verkossa näköislehtinä maksutta luettavissa Lehtiluuku-palvelussa. Lehtiluukuun on suora linkki järjestön omalta kotisivulta.

Vuoden 2015 ensimmäisestä numerosta lähtien Eläkeläinen on mukana myös Näkövammaisten Keskusliiton ylläpitämässä Luetus-palvelussa. Nä-

”Eläkeläiset ry:n näkemykset ja kommentit toimitettiin medialle lähinnä tiedotteina puheenjohtajan ja muiden luottamushenkilöiden puheista ja lausunnoista. Lisäksi tiedotettiin laajalla jakelulla mm. edustajakokouksen valinnoista ja kannanotoista, Porin kulttuuri- ja retkeilypäivistä sekä Heikoimman puolella -mielenosoituksesta.”

kövammaisten käyttöön tarjottavassa palvelussa lehti on tietokoneohjelman kautta tuoreeltaan kuunneltavissa puhesyntetisaattorin lukemana.

Eläkeläinen-lehti on kertonut monipuolisesti järjestön toiminnasta, hallinnon päätöksistä ja linjauksista sekä ikääntymispolitiikan ajankohtaisista kysymyksistä, kuten eläkkeistä, sosiaali-, terveys- ja kulttuuripalveluista sekä muista eläkeläisten kannalta tärkeistä ajankohtaisista asioista. Kesäkuun numerossa 2015 uutisoitiin laajasti Porin kulttuuri- ja retkeilypäivien tapahtumista.

Lehti on seurannut laajasti kulttuuria unohtamatta viihdettä ja harrastuksia. Tavoitteena on ollut tarjota eläkeläislukijoille tarpeellinen ja kiinnostava lukuelämys ja tukea myönteistä ikäidentiteettiä.

Lehden kehittämisessä on otettu huomioon lukijapalaute. Paikallis- ja alueyhdistyksiä on ohjattu käyttämään lehteä jäsenhankinnassa ja muussa järjestötyössä. Samalla jäsenistöä on rohkaistu juttujen kirjoittamiseen.

Lehden vakituisina kolumnisteina ja free lance -avustajina toimivat vuoden aikana mm. Niina Hakalahti, Tuula-Liina Varis, Siskotuulikki Toijonen, Juha Drufva, Kari Kumpulampi, Rudolf ”Limpan” Lindblad, Mia Hemming, Iita Kettunen ja Juhana Unkuri.

Lehdellä toimi eri puolilla maata lukuisia vapaaehtoisia avustajia, jotka kirjoittivat paikallisista ja alueellisista asioista ja hankkeista.

Järjestön puheenjohtajaksi toukokuussa 19. edustajakokouksessa valittu Martti Korhonen on jatkanut edeltäjiensä perinteitä kirjoittamalla lehteen Puheenjohtajan palstaa joka Anne Lindfors-Shabanin käännöksenä julkaistaan myös ruotsiksi vinjetin Ordförandes kolumn -alla. Valtuuston puheenjohtaja Kalevi Kivistö aloitti syksyllä kirjoittamisen Kalevin kynästä -palstallaan. Järjestösihteerit Anu Mäki, koulutussihteerit Tiina Rajala ja monikulttuurisuustyön suunnittelija Eva Rönkkö ovat kirjoittaneet omiin toimialueisiinsa liittyvää aineistoa.

Lehden sarjakuvat joka numerossa ovat Kaarina Goldbergin Senni ja Safira ja Ensio Mustosen Leskirouva Katiska. Tehtäväaukeamalla ovat vuorotelleet ristikot ja kryptot. Tehtäväaukeamalla julkaistiin jokaisessa numerossa Anders Palmin sarjaa Salaperäinen profiili.

Lehdessä on julkaistu myös EETU ry:n muiden jäsenjärjestöjen toimittamaa materiaalia, lähinnä asiantuntija-

Ensio Mustosen piirtämä Leskirouva Katiska on Eläkeläinen-lehden pitkäaikainen sarjakuvasankaritar.

haastatteluja ja juttuja kokouksista ja seminaareista järjestöjen välisen vastavuoroisuusperiaatteen mukaisesti.

Syys- ja kevätkokousilmoitukset, Syntymäpäiviä- ja Poisnukkuneita-palstat sekä joului- ja onnitteluterveydykset kirjoitti puhtaaksi ja kokosi toimistos sihteeri Erja Isaksson. Lehden ilmoitushankintaa hoitaa Marja-Leena Laitinen. Lehden taloudessa tärkeä tekijä ovat joului- ja uudenvuodenterveydykset, joiden määrä on pysynyt entisellään.

Lehden painopaikka vuonna 2015 oli Suomalainen Lehtipaino Kajaanissa.

8.3. Järjestön kotisivut ja sosiaalinen media

Kotisivujen (www.elakelaiset.fi) kehittämistä jatkettiin aiempien tiedotuslinjausten mukaisesti. Sivulla julkaistun aineiston määrä ja kävijämäärät sivulla jatkoivat kasvuaan toimintavuonna (*tarkemmin kohdassa Arviointi*).

Kotisivuista ja niiden päivittämisestä ovat vastanneet tiedottaja-toimitussihteeri, toimistos sihteeri, koulutussihteeri sekä monikulttuurisen toiminnan suunnittelija.

Järjestön jäsenille pyrittiin tarjoamaan ajantasaista tietoa toimintavuoden päätapahtumista. 19. edustajakokouksesta tiedotettiin sivuilla etukäteen omassa osiossaan. Kokouksen aikana osiota päivitettiin uutisilla kokouksen tapahtumista ja päätöksistä ja valinnoista.

Samalla periaatteella tiedotettiin kotisivuilla Porin kulttuuri- ja retkeilypäivien ja lokakuun Heikoimman puolella -mielenilmauksen alla ja aikana.

Liikunta-osioon lisättiin ohjaajien käytettäväksi uusia videoita liikuntaohjelmista. Monikulttuurisen toiminnan sivua päivitettiin mm. linkeillä seminaa-

”Joulukuussa 2015 avattiin Eläkeläiset ry:n Facebook-sivu osoitteessa [facebook.com/elakelaisyry](https://www.facebook.com/elakelaisyry)”

riaineistoihin ja raportteihin.

Ajankohtaista-osiossa julkaistiin vuoden aikana 95 otsikkoa järjestön kannanotoista, tapahtumista, blogikirjoituksista ja muista järjestötoimintaan ja ikäihmisten elämään liittyvistä aiheista.

Tammikuussa 2015 kotisivulla käynnistyi Kävelypässi-ryhmän ylläpitämä blogi. Siinä seurattiin ryhmän valmistautumista Helsingistä Poriin järjestön retkeily- ja kulttuuripäiville suuntautuvaan kävelytempaukseen ja touko-kesäkuussa itse kävelyä. Blogin lisäksi Kävelypässi, jotka vastasivat itse omasta tiedottamisestaan, saavuttivat tempauksensa alla ja sen aikana laajaa näkyvyyttä niin paikallisessa, alueellisessa kuin valtakunnallisessakin mediassa. Näissä yhteyksissä myös Eläkeläiset ry järjestönä sai runsaasti myönteistä julkisuutta.

Kesätauon jälkeen Kävelypässien blogikirjoittaminen jatkui vilkkaana. Vuoden aikana blogissa julkaistiin kaikkiaan 52 kirjoitusta.

Joulukuussa 2015 avattiin Eläkeläiset ry:n Facebook-sivu osoitteessa [facebook.com/elakelaisyry](https://www.facebook.com/elakelaisyry). Yhdistysten ja aluejärjestön kotisivujen perustamista ja tekemistä tuettiin vuoden aikana kouluttamalla ja ohjaamalla kotisivujen tekijöitä.

8.4. Järjestön painomateriaali

Järjestön vuosikertomus julkaistiin painotuotteena, joka järjestön hallinnon jäsenten ja jäsenjärjestön lisäksi lähetettiin yhteistyökumppaneille ja muille

Kävelypässien tempaus kiinnosti mediaa. Heimo Liimatainen, Aarno Jalonen, Antti Honkonen ja Pekka Isaksson lähtöhaastattelussa.

järjestön viestinnän kohderyhmille. Lisäksi toimintavuonna painatettiin:

- eduskuntavaalien alla Eläkeläinen, äänestä! –lehtolehtinen
- järjestön jäsenistön ohjelmatalukoissa koottu Kulta kaupan -ohjelma-aineisto (36 s.)
- järjestön liikuntatoiminnan roll-up
- Liikumme yhdessä -jatkohankkeen raportti (24 s.)
- Porin kulttuuri- ja retkeilypäivien käsiohjelma
- Liikuntatoiminnan ja monikulttuurisen toiminnan esittelykortit
- Uusittu järjestön taskukokoinen esite.

8.5. Arviointi

Järjestön viestintää ja tiedottamista arvioitiin järjestön hallituksessa ja työntekijöiden suunnittelupalaverissa. Hallitus on käsitellyt työntekijöiden suunnittelupalaverien laatimat suunnitelmat lehdestä ja tiedottamisesta.

19. edustajakokouksen edustajille tehtiin kysely järjestön tiedottamisesta (yhdistyspostista, Eläkeläinen-lehdestä ja kotisivuista). Vastauksia saatiin 145 (kokousedustajia oli 163).

Eläkeläinen-lehden lukijat ja yhdistysten toimihenkilöt ovat antaneet jatkuvasti palautetta lehdestä ja www-sivuista. Sivujen käyttöä pystytään arvioimaan kävijäraporttien perusteella. Sen mukaan kotisivulla oli vuoden aikana 42 500 käyntiä. Käyntejä vuonna 2014 oli runsaat 31 000.

Selkeinä kävijäpiikkeinä sivulla näkyvät edustajakokous, Porin kulttuuri- ja retkeilypäivät sekä Heikoimman puolella -mielenilmaus.

Yllä olevien aihekokonaisuuksien lisäksi klikatuimpia ajankohtaisotsikoita olivat ”Uusi vuosi tuo muutoksia Kelan etuuksiin”, ”Hallituksen säästölista on eläkeläisille karua luettavaa” ja video ”Iäkkäät maahanmuuttajat kertovat tarinansa”. Suosituimpia sivuja olivat yhteystiedot, yhdistys-

”Selkeinä kävijäpiikkeinä kotisivulla näkyivät edustajakokous, Porin kulttuuri- ja retkeilypäivät sekä Heikoimman puolella -mielenilmaus.”

Valtakunnallista mediahuomiota eläkeläisten asemalle saatiin tehokkaasti Heikoimman puolella -mielenilmauksen yhteydessä. Eläkeläiset ry:n toiminnanjohtaja Hannu Partanen haastateltavana.

tiedot alueittain ja koulutus. Sähköiset lomakkeet (jäsenhakemuslomake ja tilattavat tuotteet), monikulttuurinen toiminta ja liikunta nousevat myös sivukatselumäärissä esille tilastoista.

Eläkeläinen-lehti on säilyttänyt järjestölehdelle asetettavan journalistisen tason. Samalla se on kyennyt antamaan yhdistysten tiedottajille ja toimihenkilöille sekä järjestön jäsenille mahdollisuuden käyttää sananvapauttaan.

Lehden tekemiseen avustajina ja kirjeenvaihtajina osallistuvien järjestön jäsenten määrä on pysynyt isona.

Arvioitaessa järjestön tukea ja ohjausta yhdistyksille ja aluejärjestöille kotisivujen perustamisessa ja niiden käytössä voidaan jonkinlaisina mittareina käyttää kotisivujen määrää ja joidenkin yhdistysten kotisivuilla olevia kävijälaskureita. Järjestölle on ilmoitettu ja järjestön sivuilta on linkitetty 8 aluejärjestön kotisivut ja 50 yhdistyksen kotisivut. Yhdistysten määrä on vuoteen 2014 verrattuna lisääntynyt kuudella yhdistyksellä.

Ulkoisessa tiedotuksessa tiedotteet puheenjohtajan ja muiden luottamushenkilöiden puheista ja lausunnoista ylittivät uutiskynnyksen useasti, erityisesti paikallisissa ja alueellisissa medioissa.

Valtakunnallista mediahuomiota saatiin tehokkaasti Heikoimman puolella -mielenosoituksen yhteydessä. Tapahtuman ja sen teemat huomioivat monet suurimmista tiedotusvälineistä, mm. STT, Helsingin Sanomat, Yle ja MTV3.

Eläkeläinen-lehdet 2015 pähkinänkuoressa

1/2015 (28 sivua): Omais- ja kotihoito, peikkoja vai valoisan vanhuuden takeita / Jäsenistön voimin kohti 19. edustajakokousta/ Asukastoimikunnat järjestävät juhlia ja osallistuvat päätöksentekoon / Kone lukee lehdet näkövammaiselle / Säästöt kohdistuvat myös eläkeläisten etuuksiin / ”Tule mummi lukemaan” (kulttuurin tutkija, tietokirjailija Marjut Hjeltin haastattelu) / Anja Pohjolan sielukas näyttelijäntyö / Kävelypässikolmikko kuntotestissä /

2/2015 (28 sivua) : Vanhusten haettava palvelut kauempaa ja kalliimmalla / Liikuntaryhmien ohjaajat kurssilla Kuntorannassa / Miehet voimistelevat Tampereella / Ville Yliaska väitteli julkisen sektorin alasajosta / Tapio Rautavaara, suuri suomalainen / EETU kysyi, puoluejohtajat vastasivat (eduskuntavaalikysely) / ”Teatteri herkistää myötälämisen kykyä” (Käsikirjoittaja, ohjaaja Sirkku Peltolan haastattelu) / Tappaako eriarvoisuus eläkeläisten opinnot? / Tervetuloa kesäkuussa Poriin!

3/2015 (32 sivua): Eläkeläinen, äänestä! (järjestön eduskuntavaaliteesit) / Huonoa kuuloa ei saa arastella, vaan pitää ryhtyä hakemaan apua / Porin ohjelmat / Piirtäjänä aina (Ensio Mustosen haastattelu) / Ilkikurista sen olla pitää (näyttelijä Ilmari Saarelaisen haastattelu) / Eläkekatto vai ei? / Muisti asuu aivoissamme! (muistikerojen vetäjät kurssilla) / Joni Skiftesvik usuttaa lukemisen lumoon / Kävelypässit tien päälle 26. toukokuuta / Lenkkeilyä rakastetaan Puolassa

4/2015 (40 sivua): Uusi hallitus ensi kertaa koolla / Edustajakokous / ”Vahvoja järjestöjä tarvitaan” (puheenjohtaja Martti Korhosen haastattelu) / Uudet jäsenet – eläkeläistoiminnan tulevaisuudentekijöitä / Oma tahto esiin (laki ja ikääntyneiden itsemääräämisoikeus) / Mielekkäästi eläkkeellä (kirjailija, psykoterapeutti Pepi Reinikainen) / Tarleena Sammalkorpi / Liikuntaverkostot kokoon / Porin kulttuuri- ja retkeilypäivät / Kiehtova ja koukuttava teatteri (Eräjärven Työväen Näyttämö) / Eläkeläisten osallisuushanke / EETUn kevätkokous koolla

5/2015 (32 sivua): Marssilla palvelujen ja arvostuksen puolesta / Syksyn kurssit alakamassa / Mitä kuuluu hyvinvointivaltiolle (emeritusprofessori Jorma Sipilän haastattelu) Vaalassa siirrytään Kainuusta Pohjois-Pohjanmaalle / pankkipalvelut murroksessa (Eläkeläisten osallisuus -hankkeen juttusarja) / Uusi sote-tutkimus korostaa ikäihmisten kuntoutusta / Herkkien havaintojen runoilija (Pentti Saaritsan haastattelu) Elokuvatutkija Sakari Toiviainen / Suomalaistyttö kohtasi James Deanin (näyttelijä, ohjaaja Helen Elden haastattelu) / Yhdistysten solidaarisuutta ja tukea tarvitaan (monikulttuurisen toiminnan tukihenkilökoulutus)

6/2015 (36 sivua): Kainuulaiset käynnistivät kesäpäivien valmistelun / Kansalaistorilla oltiin Heikoimman puolella / Länsi-uusimaalaiset tapasivat Päiväkummissa / Iloista mieltä ja hikeä pintaan Tampereella / Tervetuloa Kuntorantaan / Voi Venäjä (Pekka Lehtosen haastattelu) / Saarijärven Omatoimitalossa on hyvä henki / Kiirastulen kautta uuteen elämään (Kitaristi Jukka Tolosen haastattelu) / Kirjastot uuden edessä (Eläkeläisten osallisuus -hankkeen juttusarja) / Ari Uinon suurteos kuvaa sotiemme veteraanien ristiriitaisia kohtaloita

7/2015 (52 sivua): Ja rokki soi – Eläkeläiset ry:n bändikurssi oli menestys / Toimintatonni toimii / Sosiaalityön apu kuuluu kaikille / Martti Korhonen johtaa EETUA ensi vuoden / Veteraanien kulttuurikilpailu / Eläkeläisenä vielä noviisi (Sirpa Kermanin haastattelu) / Veikko Kaikkonen kirjoitti 90-vuotiaana muisteluksensa / Siilinjärveläiset pohdiskelivat jäsenhankinnan haasteita / Kaverina George Best (HJK:ssa pelannut Jarmo Lindahl muistelee kohtaamisiaan legendaarisen pohjoisirlantilaisen kanssa) / Kohtalona Hertta Kuusinen (kirjailija, ohjajaja Heidi Könkään haastattelu) / Perinteiset joulutervehdykset/ Tampereella juhlittiin ja julkistettiin yhdistyshistoria

Joka numerossa: Kirjoja, teatteria, musiikkia, kuvataidetta, Runopysäkki, kurssikalenteri, yhdistysten juhlia ja tapahtumia, pääkirjoitus, kolumnit ja paljon muuta.

9 Talous

9.1. Yleistä

Järjestön toiminta toteutui pääpiirteissään hyväksytyjen suunnitelmien mukaisena. Edustajakokous vahvisti toimintaan ja talouteen liittyvät vuosisuunnitelmat ja kertomukset sekä hyväksyi pääkohittaisen taloussuunnitelman vuosille 2016-2018. Hallitus tarkisti maaliskuussa toimintavuoden talousarvion vastaamaan Raha-automaattiyhdistyksen avustuspäätöstä. Hallitus käsitteli määräväläin kirjanpitoon perustuvat talouden toteutumatiiedot ja valvontatarkastusten raportit.

Tilikaudelta laadittiin erikseen konsernitilinpäätös, joka sisältää järjestön omistaman tytäryhtiö Kuntoranta Oy:n.

9.2. Kylpylähotelli Kuntoranta

Järjestön omistama, Varkaudessa sijaitseva Kuntoranta on vuokrattu Kuntoranta Oy:lle. Järjestö omistaa Kuntoranta Oy:n koko osakekannan. Yhtiö kehittää Kuntorantaa matkailukeskuksena ja tuottaa Kylpylähotelli Kuntoranta nimellä loma-, kylpylä-, majoitus- ja ravintolapalveluja.

Järjestö ostaa Kuntorannalta palveluja omille kursseille, kokouksille ja erilaisille tapahtumille. Järjestön jäsenyhdistykset ja niiden henkilöjäsenet käyttävät omien tarpeittensa mukaan Kuntorannan palveluja muun muassa erilaisiin retkiin ja lomiin. Kuntoranta myy palvelujaan erilaisille järjestöille, yrityksille ja yhteisöille sekä henkilöasiakkaille. Lomajärjestöt

Kuntoranta.

ovat Kuntorannan merkittävä asiakasryhmä. Kuntoranta Oy:n vuoden 2015 liikevaihto ylty 1,8 miljoonaan euroon ja tulos oli 50 700 euroa. Liikevaihto kasvoi edellisestä vuodesta runsaat yhdeksän prosenttia. Kasvua oli erityisesti työhön liittyvässä majoituksessa. Majoituksen huonekäyttöaste oli 38,1 prosenttiyksikköä.

Myynnin kasvun rinnalla koko vuoden noudatettu tiukka kulukuri tuotti myönteistä tulosta. Se näkyi yhtiön vuokranmaksukyvyyn vahvistumisena ja yhtiön rahoitustilanteen helpottumisena. Kokonaisvuokra oli 217 000 euroa.

Osana kulukuria Kuntorannan investoinnit rajattiin välttämättömiin korjauksiin ja toimintapuitteiden parannuksiin. Yhtiö jatkoi vanhimpien majoitustilojen asteittaista uusimista.

9.3. Tulos ja tase

Järjestön taloudellinen tulos ilman poistoja oli 250 000 euroa ylijäämäinen. Elinkeinoverolain mukaisia poistoja kirjattiin 109 573 euroa. Lisäksi Kuntorannan rakennuksiin ja rakennelmiin tehtiin varovaisuusperiaatetta noudattaen 734 620 kertaluontoinen poisto. Kuntorannassa sijaitsevien kiinteistöjen arvonalennuksen toteuttaminen vei tilivuoden tuloksen poikkeuksellisen vahvasti tappiolliseksi. Alijäämä oli 593 506 euroa.

Taseen loppusumma oli 2 712 018 euroa. Kuntorannan investointeihin liittyviä rahalaitoslainoja hoidettiin rahalaitosten kanssa sovitun tarkistetun ohjelman mukaisesti. Lyhennykset olivat yhteensä 49 261 euroa. Investointeihin liittyvää pitkäaikaista korollista lainaa oli tilivuoden lopussa 595 389 euroa ja lyhytaikaista 166 300 euroa. Muuta pitkäaikaista lainaa ei järjestöllä ollut. Lyhytaikainen vieras pääoma oli tilivuoden lopussa yhteensä 310 654 euroa. Vieras pääoma oli yhteensä 906 043 euroa.

Kuntorannan maa-alueiden sekä rakennusten- ja rakennelmien yhteenlaskettu arvo on taseessa 1 800 000 euroa. Kuntorannan viimeisin arviokirja on kesäkuulta 2015. Kuntorannan tase-erien arvoon voi sisältyä epävarmuutta.

Kuntoranta Oy:lle on annettu pääomainsa usean vuoden aikana yhteensä 421 000 euroa. Yhtiö ei ole kyennyt maksamaan takaisin tai lyhentämään lainaa. Pääomainsa takaisinmaksuun liittyy merkittävää epävarmuutta.

Tulosvaikutteista RAY-avustusta saatiin järjestön toimintaan 557 000 euroa. RAY:n kohdennettu toiminta-avustus monikulttuuriseen toimintaan oli 70 000 euroa ja jäsenyhdistysavustuksiin 20 000 euroa. Terveysliikuntahankkeen kulut 16 248 euroa katettiin Opetus- ja kulttuuriministeriön erillisavustuksesta.

Edellisen vuoden syyskaudella käynnistyneet, jäsenille kohdistetut arpajaiset päättyivät toimintavuoden maaliskuussa. Arpajaisen toimeenpanijana toimi Tavara-arpa ry. Arpajaisen tuotto oli 30 000 euroa.

9.4. Näkymät vuodelle 2016 ja siitä eteenpäin

Sosiaali- ja terveysministeriö on vahvistanut järjestön vuoden 2016 RAY:n yleisavustuksen 557 000 euroksi. Avustus on samansuuruinen kuin kolmena edellisinäkin vuotena. Vastaavaa vuosittaista summaa esitetään vuoteen 2018 yltävässä ohjeellisessa avustussuunnitelmassa. Järjestö tulee esittämään RAY:lle, että järjestön yleisavustuksen tasoa nostettaisiin suunnittelukaudella, koska järjestön toiminnan laajuus, merkittävyys ja kehittämistarpeet edellyttäisivät lisää taloudellisia voimavaroja.

Yhdistyksen perustoiminnan rahoituksen kannalta olisi tärkeää, että yleisavustuksen tasokorotuksen lisäksi RAY-avustuksiin saataisiin vuosittain kustannusten nousua vastaavat indeksikorotukset. Mikäli indeksikorotuksia ei saada, se lisää haasteita järjestön oman varainhankinnan kehittämiseksi.

STM:n avustuspäätöksellä 2016 järjestö sai edelleen RAY:n kohdennettua toiminta-avustusta monikulttuuriseen toimintaan 70 000 euroa. Jäsenyhdistysten toiminnan tukemiseen kohdennettava avustus kasvoi 4 000 eurolla edellisestä vuodesta ollen nyt 24 000 euroa. Molemmat avustukset sisältyvät vuoteen 2018 yltävään ohjeelliseen avustussuunnitelmaan.

Merkittävää on, että järjestö sai RAY:n hankerahoituksen hakemalleen valtakunnalliselle Verkko ja vempaimet hallintaan 2016-2018 -hankkeelle.

”Järjestön varainhankintaa kehittämällä, toimintaa tehostamalla ja tarkalla taloudenpidolla vahvistetaan järjestön taloutta ja turvataan vakaa talous ja toimiva rahoitus.”

Kolmivuotinen hanke käynnistyi kuluvan vuoden maaliskuussa. Hankkeeseen palkattiin alkuvuodesta 2016 kokoaikainen hankekoordinaattori. Hankeavustus on 125 000 euroa vuodessa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt järjestölle 35 000 euron avustuksen Liikumme yhdessä jatkohankkeen 2015-2016 kustannuksiin. Avustuksesta on vuoden 2016 kuluihin käytettävissä 18 752 euroa.

Järjestö jatkaa aktiivisesti erilaisten kehittämishankkeiden ja niihin liittyvän järjestöjen välisen yhteistyön rakentamista erityisesti RAY:n rahoituksen puitteissa. Käytännön toteutukset ovat aina riippuvia hankkeiden rahoituspäätöksistä.

Järjestö jatkaa strategista pohdintaa ja etsii konkreettisia vaihtoehtoja Kuntorannan ja siellä liiketoimintaa harjoittavan Kuntoranta Oy:n toiminnan vahvistamiseksi. Tavoitteena on nostaa Kuntorannan käyttöaste ja liikevaihto tasolle, joka mahdollistaa taloudellisesti kannattavan liiketoiminnan. Kuntorannan myyntiin ja markkinointiin sekä hotell- ja kylpylätoiminnan järjestämiseen tarvitaan lisää vauhtia ja tehoa sekä pitkällä aikavälillä pääomia paikan kehittämiseen.

Kuntorannan investointilainojen ehdoista ja uusista takaisinmaksuajoista sovittiin rahoituslaitosten kanssa talvella 2015. Järjestelyissä myöhennettiin ja muutettiin lainojen lyhennyseriä ja pidennettiin lainojen takaisinmaksuajoja enimmillään kahdella vuodella. Lainoista on 714 286 euroa korkosuojattu koronvaihtosopimuksella. Kuluva vuosi on lainojen hoitamisen kannalta haasteellinen.

Jäsen- ja tukimaksuilla, arpajaisilla ja erilaisella muulla varainhankinnalla on tärkeä merkitys järjestön yleishyödyllisen toiminnan kulujen kattamisessa.

Järjestön varainhankintaa kehittämällä, toimintaa tehostamalla ja tarkalla taloudenpidolla vahvistetaan järjestön taloutta ja turvataan vakaa talous ja toimiva rahoitus.

Eläkeläiset ry:n vuosikertomus vuodelta 2015